

PĂRINTELE

ARSENIE BOCA

MĂRTURIA PĂRINTELUI PANTELIMON

Editura Cristimpuri

PĂRINTELE ARSENIE BOCA

Mărturia Părintelui Pantelimon

Cuvânt înainte de
ÎPS. Serafim Joantă
Mitropolit al Germaniei,
Europei Centrale și de Nord

Editura Cristimpuri
2011

Colectiv redacțional:

Cristian ȘERBAN

Sorin PREDA

Claudiu TÂRZIU

Grigore BĂRBULESCU

Coordonator proiect și editor:

Cristian Șerban

Tehnoredactare: Claudia Șerban

Pentru corespondență: scristim@gmail.com

Website: www.edituracristimpuri.ro

© Copyright. Dreptul de editare al prezentei cărți aparține Editurii Cristimpuri

Descrierea CIP a Bibliotecii Naționale a României
MUNTEANU, PANTELIMON

Părintele Arsenie Boca: mărturia Părintelui
Pantelimon / Părintele Pantelimon Munteanu.

– Ed. a 2-a, rev. – Ploiești: Cristimpuri, 2011

ISBN 978-606-92780-5-5

281.95 Arsenie Boca

929 Arsenie Boca

Notă asupra acestei ediții revizuite

Succesul extraordinar al acestei cărți ne-a obligat la mai multă rigurozitate și la îndreptarea unor cuvinte care ar fi putut da naștere fie unor controverse, fie unor gânduri care ar fi afectat percepția asupra vieții și personalității Părintelui Arsenie Boca. În discuția întinsă pe multe zile pe care am avut-o cu Părintele Pantelimon, fost ucenic al „Sfântului Ardealului”, a apărut de mai multe ori ideea că sunt oameni care pun pe seama Părintelui Arsenie minuni pe care nu le-a făcut, mergând astfel spre nesănătoase exagerări, iar la capătul opus sunt aceia care denigrează viața și personalitatea Părintelui. Părintele Pantelimon a întărit de mai multe ori cuvântul că într-o scriere sau într-o afirmație pe care o faci despre Părintele Arsenie Boca trebuie păstrată în primul rând calea de mijloc, cea împărătească, trebuie păstrată Ortodoxia. Acest lucru este dovedit și din subcapitolul intitulat „Părintele nu dorea completări”.

Pe de altă parte avem bucuria ca la această ediție unele note sau îndreptări să aparțină smeritului Părinte de la Biserica Drăgănescu, Răzvan

Lucian Petcu, cel care l-a cunoscut îndeaproape pe Părintele Arsenie Boca și cel care a venit de fapt cu ideea revizuirii din temelie a acestei cărți.

Dincolo de imperfecțiunile acestei lucrări rămâne ideea de bază că Părintele Arsenie Boca lucrează să ne încălzească inimile spre a-L iubi pe Hristos chiar și prin această carte mică, dar căutată de mulți. Trăim, din păcate într-un veac zburciumat, în care se vorbește mult mai lesne despre televizoare, plasme, implanturi, clonări, globalizare și criză economică, decât despre sfinții români. Tocmai de aceea este nevoie de lucrări și cărți, care să readucă poporul român în matca sa ortodoxă, acolo unde Părintele Arsenie Boca, cu inimile arzând de credință, ar dori să fim.

Editorul

Cuvânt înainte

Părintele Arsenie (Boca), Sfântul a cărui canonizare o așteptăm

Mă bucur că mi s-a oferit prilejul de a scrie câteva cuvinte în fruntea acestei cărți cu mărturii despre Părintele Arsenie de la Sâmbăta de Sus și de la Prislop. Pe Părintele Pantelimon care dă aici mărturie despre Părintele Arsenie îl cunosc și-l am la evlavie de foarte mulți ani, încă de pe vremea când trăia civil, la Făgăraș, după scoaterea din mănăstire prin aplicarea faimosului Decret 410 din 1959. Îl întâlneam adeseori prin Făgăraș sau pe la Mănăstirea de la Sâmbăta de Sus și îi admiram chipul luminos și zâmbetul permanent de pe buze. Aveam impresia că Părintele trăiește o stare neîncetată de extaz. Îl ascultam de asemenea cu bucurie vorbind de Părintele Arsenie și despre faptele sale minunate. Mai târziu l-am vizitat de mai multe ori la Mănăstirea Ghighiu, bucurându-mă de fiecare dată de povețele sale, care erau pe cât de simple pe atât de profunde și adevărate.

Mă bucur că fratele Cristian Șerban, editorul acestei cărți, dă aici cuvântul Părintelui Pantelimon în legătură cu Părintele Arsenie, cinstit ca sfânt de o mare mulțime de credincioși din toată țara.

Nu mai avem niciun alt exemplu de sfânt român care să fi fost cinstit într-o asemenea măsură înainte de canonizare. Dincolo de afirmațiile exagerate care se fac pe seama Părintelui Arsenie, fără îndoială, dintr-o evlavie fără nicio rațiune, nu putem trece cu vederea faptul că Părintele Arsenie, prin viața sa, prin scrierile sale și, mai ales, prin puterea de mijlocire pentru cei care-i cer sincer ajutorul, s-a impus ca una dintre cele mai mari personalități duhovnicești ale neamului nostru și că Biserica are datoria de a-l recunoaște ca atare, trecându-l în rândul sfinților. Făcând aceasta, Biserica nu are decât de câștigat: în primul rând, prin întărirea credinței, Părintele Arsenie fiind un mare mărturisitor al Ortodoxiei în vreme de persecuție și strâmtorare religioasă, apoi, prin întărirea vieții creștine, mai ales în rândul tinerilor și în familie. Scrierile Părintelui Arsenie cu privire la viața conjugală pot fi puse alături de scrierile celor mai mari Părinți ai Bisericii. Cred că nu mai găsim nicăieri în literatura patristică sfaturi atât de clare și de competente, în legătură cu viața de familie, nașterea pruncilor și educația copiilor ca în scrierile Părintelui Arsenie. Și aceasta pentru că ele sunt fundamentate nu numai biblic și patristic, ci și pe vastele sale cunoștințe de medicină.

După cum știm, Părintele Arsenie insistă în mod deosebit ca tinerii să-și păstreze fecioria până la unirea lor în fața Sfântului Altar, când

sunt încununăți tocmai pentru că au făcut efortul de a trăi în curăție, iar după cununie să dea naștere la toți copiii pe care-i trimite Dumnezeu, păzindu-se de înfricoșătoarea crimă a avortului provocat prin medicamente așa zis contraceptive (dar care în realitate sunt avortive) sau prin operație chirurgicală, ca și de alte mijloace care împiedică nașterea. În aceeași măsură, Părintele insistă asupra fidelității conjugale prin lupta de a nu cădea în păcatul preacurviei care destramă unitatea familiei și produce atâta suferință. Îmi amintesc că de fiecare dată când îl vizitam la Drăgănescu și-l auzeam vorbind în biserică cu diferite persoane, prima întrebare pe care o puneă era aceea a numărului de copii: „Câți copii ai?”. Răspunsul, în general, era unul sau doi. „Dar ceilalți unde sunt?”, întreba în continuare Părintele. De obicei se motiva că „Trăim vremuri grele și n-avem cu ce-i crește” sau că „Nu mai vrea soțul sau soția”. Părintele răspundea că „Dumnezeu nu trimite niciun om în lume fără să-i asigure și existența”. Iar despre soțul sau soția care nu vor copii spunea că sunt criminali! Și în continuare zicea: „Să știți că Dumnezeu vă dă de lucru cu un copil sau cu doi pe care-i aveți ca și cu zece pe care i-ați fi avut dacă nu făceați avorturi sau nu vă fereți de a mai naște”. De aceea Dumnezeu îngăduie ca în familiile care au numai unul sau doi copii pentru că au făcut avorturi sau au împiedicat nașterea celor-

laltî, să se întâmpile tot felul de drame: boli, morţi năprasnice, nereuşita copiilor în viaţă, imposibilitatea de a-şi întemeia o familie, divorţ... Şi aceasta pentru ca oamenii să se trezească din păcatele lor şi să se întoarcă la pocăinţă. De aceea Părintele îndemna mereu la pocăinţă şi la răbdarea necazurilor care vin asupra oamenilor datorită păcatelor lor. Şi tot el spunea, să ne bucurăm că Dumnezeu, prin necazuri şi prin boli, dacă le purtăm cu credinţă şi răbdare, ne curăţă de păcate aici pe pământ pentru ca să ne ducem curaţi după moarte în Împărăţia Lui.

Părintele Arsenie şi-a sfinţit viaţa prin nevoinţă şi suferinţă, ca şi prinsmerenie, pentru că n-a judecat niciodată pe cei ce l-au persecutat şi l-au urmărit mereu, cu atât mai puţin n-a condamnat ierarhia bisericească despre care ştia că nu putea face ceea ce voia, ci ceea ce i se impunea de puterea comunistă atee. Scrierile sale, de mare realism şi actualitate, ar trebui cunoscute de toţi cei care doresc să meargă pe „Cărarea Împărăţiei”, cum şi-a intitulat Sfinţia sa lucrarea cea mai importantă a vieţii sale. În ce mă priveşte, duhul mă îndeamnă nu doar să-l pomenesc pe Părintele Arsenie în rugăciunile Bisericii pentru cei adormiţi, ci să-i invoc ajutorul în rugăciune, repetând adeseori „Părinte Arsenie, roagă-te lui Dumnezeu pentru mine, păcătosul!”

Mitropolitul Serafim Joantă

Scurtă biografie a Părintelui Arsenie Boca

1910: Se naște la 29 septembrie, la Vața de Sus, jud. Hunedoara, Zian, fiul lui Iosif Boca și al soției sale Cristina.

1929: La 10 mai, în curtea Liceului „Avram Iancu” din Brad, șeful de promoție al absolvenților din acel an, Zian Boca, planta, în cadru festiv, un gorun ce avea să se numească, prin hotărârea tuturor celor de față, „Gorunul lui Zian”. Cel ce se născuse în inima Ardealului, aproape de Țebea, unde veghează „Gorunul lui Horea”, săvârșea un gest simbolic, pe care abia astăzi îl putem cântări în toată semnificația lui. Nu departe de gorunul marelui mucenic al istoriei neamului nostru se sădea gorunul celui ce avea să fie, sub numele călugăresc de Arsenie (în gr.: „cel plin de bărbăție”), marele mărturisitor harismatic al credinței strămoșești și marele înnoitor în duh al monahismului românesc.

1933: După absolvirea Institutului Teologic din Sibiu, Mitropolitul Nicolae Bălan îl trimite cu bursă la Academia de Arte Frumoase din București, unde va urma și studii de Medicină.

1935: Este hirotonit, pe 29 septembrie, diacon celib.

1939-1940: După terminarea Academiei de Arte Frumoase își începe ucenicia în monahism, petrecând trei luni în Sfântul Munte Athos. Se spune că acolo ar fi dat de un duhovnic aspru, care i-a zis: „Mă, tu nu ești în stare de nimic! Nici la măturat nu ești bun!”, la care tânărul și-a spus în sinea lui: „Aici e de mine, la asta stau!”. Încă din prima tinerețe se simte la el vocația asumată a celui ce mai târziu avea să proclame: „Măi, nu toți cei din lume se prăpădesc, nici toți cei din mănăstire se mântuiesc... Unii dintre călugări nu sunt călugări, ci cuiere de haine călugărești... De vrei să te faci călugăr, fă-te ca focul!”. În același an este închinoviat la Sâmbăta de Sus, pentru ca în anul următor să fie tuns în monahism și să înceapă ceea ce s-a numit „mișcarea de reînviere duhovnicească de la Sâmbăta”.

1942: Este hirotonit preot în data de 10 aprilie.

1945-1948: Este în mai multe rânduri anchetat de Securitatea comunistă (la Râmnicu Vâlcea, Brașov, Făgăraș).

1948: În 25 noiembrie este adus la Prislop de către Mitropolitul Nicolae Bălan.

1949: În 14 septembrie, ziua Înălțării Sfintei Cruci, este hirotesit protosinghel.

1950: Se încheie activitatea sa ca stareț, Prislopul devenind mănăstire de maici. Rămâne la Prislop ca duhovnic (stareță fiind Maica Zamfira Constantinescu).

1951-1952: Ridicat în noaptea de 15 spre 16 ianuarie 1951, este dus la Canal, fiind eliberat abia în anul următor, când se întoarce la Prislop.

1955-1956: Este din nou anchetat de Securitate (Timișoara) și face 6 luni de detenție.

1959: Prin actul Episcopiei Aradului nr. 2407/1959, este îndepărtat din mănăstire, iar maicile sunt obligate „să intre în lume”. Fără a fi caterisit, i se interzice să mai slujească și chiar să mai poarte haina monahală. Este angajat la Biserica „Sfântul Elefterie” din București, ca pictor secund pe lângă meșterul Vasile Rudeanu.

1961: Este angajat la Atelierul de Pictură al Patriarhiei, de la Schitul Maicilor.

1968: Iese la pensie, înainte de vreme. Începe pictura bisericii parohiale de la Drăgănescu, nu departe de București.

1968-1983: Pictează vreme de 15 ani la Drăgănescu, pictura bisericii parohiale din această localitate fiind unicat în lume, o adevărată „Biblie în tempera”, fapt pentru care biserica a fost botezată „Capela sixtină a Ortodoxiei românești”.

1969-1989: După izgonirea de la Prislop, obștea de maici se reorganizează la Sinaia, unde Părintele Arsenie și-a avut și el, până la moarte, chilia și atelierul de pictură, în care se retrăgea la răstimpuri. Securitatea nu renunță să-l urmărească în mod constant, până la 7 octombrie 1989, când este scos oficial de sub „supravegherea informativă”.

1989: Se mută la Domnul pe 28 noiembrie și este înmormântat, pe 4 decembrie, în cimitirul Mănăstirii Prislop, în prezența unei impresionante mulțimi de credincioși.

Părintele Pantelimon – preotul albinelor de la Ghighiu¹. Ucenic al marelui duhovnic Arsenie Boca.

E început de vară și miroase a tei la Ghighiu. De cum intri pe poarta mănăstirii, te simți în largul tău. Locul parcă te așteaptă. Te poți plimba pe unde vrei, de unul singur, printre pansele și petunii, printre cireșii din livadă, fără să tulburi pe cineva. Chiar și măicuțele, grăbite de felul lor, pășesc parcă mai ușor și alene, în ritmul florilor și al dimineții. Doar pe bătrânul Părinte Pantelimon nu-l zăresc nicăieri. Abia într-un târziu îl zăresc în marginea livezii, robotind cu mâinile goale, printre stupi și albine. Cu cât mă apropii, mișcările lui se deslușesc mai bine – mișcări simple și precise de țăran, de om obișnuit cu munca. La 82 de ani, Părintele Pantelimon nu stă o clipă locului – curăță pomii, cosește iarba, sapă la grădină. Doar noaptea se retrage la chilie, unde se roagă neconținut și, într-un târziu, ațipește două-trei ceasuri, pe un scăunel de ascet.

¹ Actualmente Părintele Pantelimon trăiește la Mănăstirea Turnu din Jud. Prahova (n.ed.).

Când îl vezi prima oară, e cu neputință să nu prinzi drag de Părintele. E bătrân, dar surâzător, înalt și plăpând ca o ramură de salcie. Îmbrăcat cu un halat alb, de apicultor, Părintele trebăluiește la grădină. Stă aplecat deasupra straturilor de gălbenele și iriși violacei, le mângâie frunzele delicate și le vorbește șoptit, îndemnându-le să crească, să se bucure de strălucirea și căldura lui Dumnezeu.

De douăzeci de ani, de când a venit prima oară la Ghighiu, Părintele e duhovnic la oameni și albine. Munca, dragostea și răbdarea sunt aceleași. Nădejdea și bucuria – asemenea. Lăsând o clipă migala stupăritului, Părintele se îndreaptă greoi de spate și privește mulțimea teilor înfloriți din jur. Privește ca un îndrăgostit. Așa cum stă, înconjurat de flori și albine, nemișcat și tăcut, pare că a încetat lucrul și acum rostește în tăină o laudă sau un Paraclis al Maicii Domnului. E fericit. Se vede că livada din spatele mănăstirii Ghighiu e pentru el o a doua casă, un al doilea altar. Pentru un om care a făcut 15 ani de temniță grea la Gherla și a trecut de două ori prin moarte clinică, livada cu cireși și tei înfloriți de la Ghighiu e chiar Raiul².

² Sigur că termenul de „Rai” trebuie înțeles în sensul figurat; Părintele Arsenie Boca nu era de acord cu cei care afirmau că aici ar fi raiul sau iadul (notă de Pr. Lucian Răzvan Petcu).

Sfântul din Făgăraș

Când stai lângă Părintele Pantelimon, simți nevoia să vorbești în șoaptă, să nu-l tulburi cu nimic. Nu e nici aspru, nici blând. E doar ascetic, mereu refugiat în sine însuși, cu gândurile și rugăciunea lui neîntreruptă. A suferit mult, cât pentru mai multe vieți, dar de pe fața lui osoasă și prelungă au dispărut toate – și pălmuirile, și loviturile de rangă, și lacrimile umilinței, pe care nu încetează nici o clipă a le numi „bucurii”. Bucuriile pocăinței și ale răbdării. Acum, pe albul sidefiu al obrazului citești numai iertare și un surâs tainic, de om împăcat cu Dumnezeu, cu toată lumea.

Ca să-l cunoști mai bine pe bătrânul duhovnic de la Ghighiu, trebuie să-i vezi încăperea unde locuiește. O chilie pe măsura sufletului său – simplă, țărănească și severă, cu o candelă veșnic aprinsă într-un colț, câteva icoane pe pereți și undeva, la căpătâiul patului, poza marelui monah Arsenie Boca, înalt și neclintit ca un munte, îmbrăcat cu binecunoscuta sa rasă călugărească, albă și încinsă la mijloc. Așezat pe stinghia îngustă a patului, Părintele Pantelimon nu se mai satură să-și privească duhovnicul. Chiar și în poză, „Sfântul din Făgăraș” are ceva care fascinează. Îi simți forța lăuntrică. Îi simți ascuțișul neiertător al ochilor lui pătrunzători și albaștri. Cuvintele nu-l pot cuprinde. Un om năval-

nic și drept. Când avea ceva de spus, era de neoprit. Glasul lui era tunet și vorbele săgeți. Vedea multe și nu se codea niciodată în fața adevărului. Nimic nu-i puteai ascunde. De multe ori, nici nu deschideai gura și el îți spunea tot ce ai făcut și ce o să ți se întâmple. Citea în cartea vieții fiecăruia, din dorința de a te mântui, de a te întoarce cât mai grabnic la credință. El însuși se pregătea pentru marea întâlnire cu Dumnezeu, cunoscându-și sfârșitul și toate încercările prin care avea să treacă. La Mănăstirea Prislop, unde fusese exilat pe nedrept, a plâns trei zile și trei nopți, știind că niciodată nu va mai ajunge la Sâmbăta, că va fi alungat din toate mănăstirile și doar la moarte va mai îmbrăca odăjdiile preoțești.

Avea multe haruri Părintele Boca și toate câte se spun despre el sunt aidoma cu adevărul. În arestul de la Brașov, i-a uscat mâna unui călău, care îl umpluse de sânge, spunându-i doar atât: „De acum înainte, mâna asta nu o vei mai duce la gură”. În 1989, pe când securiștii îl anchetau și-l loveau cu picioarele, a proorocit că Ceaușescu nu o să mai apuce sfârșitul anului și mulți tineri vor muri, jertfiți ca niște miei. Părintele Pantelimon nu are nici cea mai mică îndoială că Arsenie Boca era înainte-văzător.

În veci nu va uita bătrânul Părinte ziua când l-a căutat pe Cuviosul Arsenie, pe când acesta picta la Schitul Maicilor. Avea multe să-i spună și să-l întrebe, dar marele său duhovnic a refuzat să

discute cu el. I-a întors ca niciodată spatele și i-a poruncit să taie gâtul unei sticle cu ascuțișul firav al unei pile, lăsându-l apoi să muncească fără nici un folos. Abia într-un târziu, Părintele Boca i-a pus mâna pe cap și l-a întrerupt din munca sa prostească și inutilă, spunându-i cu dragoste și lacrimi în ochi: „Te grăbești? Unde te grăbești, băiete?... Eu știu de ce te-am pus să tai sticla. Te așteaptă Securitatea la gară”. Și, într-adevăr, așa a fost. În acea zi, Părintele Pantelimon era arestat și dus la sediul Securității din Galați.

„Dacă nu pleacă din inimă, nu intră în suflet nici un cuvânt”

Multe a învățat Părintele Pantelimon de la duhovnicul său, Arsenie Boca. „Pentru mine a fost o lumină și un stâlp de nădejde. Fără îndemnul și rugăciunile lui, nu aș mai fi ieșit viu din închisoare. Un călău m-a bătut în sac și, cu un drug de fier, aproape mi-a scos ochiul. Am fost în moarte clinică și am scăpat. Mi s-a pus căpăstrul pe cap (cea mai cumplită schingiuire), dar nu mi-am pierdut mințile, așa cum voiau securiștii. Nici o secundă nu m-am lepădat de Hristos, chiar dacă în arestul de la Galați a venit un general, care, vorbind frumos și cu multă dibăcie, încerca să ne convingă că Arsenie Boca e un impostor și că Dumnezeu nu există: «Am

fost în Germania, am fost în China, Japonia și America. Am fost peste tot, dar nu L-am găsit pe Dumnezeu. Cum poți să crezi în ceea ce nu e și nu se vede?». Deținuții aflați în celulă cu mine au amuțit, dar eu nu m-am lăsat. Gândindu-mă la Părintele Boca și repetând în șoaptă numele lui Hristos, mi-a venit o putere de sus și m-am trezit vorbind: «Domnule general, degeaba ai călătorit... Dumnezeu e în om, e în dumneata, în fratele de lângă tine. Nu în America trebuie să mergi, ci la Patriarhie. Acolo ai să vezi și ai să pipăi cu mâinurile tale lucrarea lui Dumnezeu asupra Sfântului Dimitrie, cel care a stat 200 de ani în apă și nu a putrezit». Generalul mi-a întors spatele, trântind furios ușa, iar unii colegi m-au certat, spunându-mi că nu am strop de înțelepciune, că nimic nu mă împiedică să zic ca securiștii și să fac ca mine. Voiau să tac, dar eu nu puteam. Ce fel de creștin aș fi fost, să zic astăzi una și mâine să fac alta? Asta m-a învățat Părintele – să predic numai adevărul și să nu mă rușinez de cuvântul lui Dumnezeu. Și securiștii voiau să mă învețe, dar altfel – cu o minciună poleită în adevăr. Veneau în celulă cu Biblia și spuneau: «Uite ce scrie în Cartea Sfântă – să faci ascultare, să te supui noii orânduiri și să ascuți ce spune partidul. De ce nu respecti porunca lui Dumnezeu?». În veacul veacului nu ar fi putut atinge cineva statura și harul Părintelui Arsenie, care vorbea despre smerenie într-un fel aparte,

tainic și încifrat. Vorbea prin pilde, lăsându-ți ție libertatea de a-i găsi tâlcul. Țin minte că o dată mi-a cerut, spre marea mea uimire, să-l vorbesc de rău printre oameni. Fără să pricep ce vrea de la mine, m-am clătinat și nu i-am împlinit porunca. Cu greu și mult timp după aceea, am înțeles școala Părintelui și lecția smereniei sale. Cu greu și mult timp după aceea, am priceput ce voia să spună Părintele, atunci când mă certa și îmi cerea să iau aminte: «Dacă nu pleacă din inimă, nu intră în suflet nici un cuvânt»”.

Raiul albinelor

Peste livada Mănăstirii Ghighiu s-a așezat un clopot de liniște și tihnă. Ca trezit dintr-un somn tulbure, Părintele Pantelimon tresare. Se desparte de trecut, de Gherla și Aiud, cu un simplu surâs. Dă deoparte tot ce a fost mai urât și, brusc, umilințele și loviturile de bocanc redevin „bucurii”. Fără ele, astăzi ar fi fost cu siguranță un om pustiu și sărac. Fără ele, nu ar fi cunoscut marea și negrăita putere a Maicii Domnului, care i-a întins într-o noapte patrafirul preoțesc, spunând: „Ia-l, dar vei avea multe de pățimit”; aceeași iubitoare Maică a Domnului care i-a apărut în vis pe când era în moarte clinică și i-a pus mâna pe rana adâncă a ochiului, pentru ca a doua zi, Părintele să se trezească teafăr și sănătos, ca și cum nimic nu s-ar fi întâmplat.

Tăcut și cufundat într-o alunecare fără contur a minții, bătrânul duhovnic nu se mai satură să privească stupina. E ceva uimitor ce se întâmplă cu albinele, cu viața, cu organizarea lor. E o lume perfectă, dumnezeiască. „În stup e ca în mănăstire. Ce îmbraci tu, ce mănânci tu – știe întreaga obște. Toate-s una, viețuind într-o veselie cerească. Toate-s îmbrăcate la fel și toate mănâncă asemenea. Se respectă între ele și au demnitate chiar și înainte de a muri, când se retrag într-un colț și refuză orice hrană. Toată ziua stau sub ascultare. Ca și măicuțele, aleg numai ce este bun și dulce. Ziua întreagă muncesc și se roagă. La răsplată nu se gândesc nicio clipă. Răsplata e chiar strădania lor”.

Deși nu vrea să recunoască, Părintele are suflet de poet. Se vede că, în momentele lui de liniște, se roagă printre culori și delicate desene vegetale. Se roagă cu privirea, uimindu-se că albinele nu pleacă din urdiniș, înainte de a se uita la soare, slăvindu-L pe Dumnezeu; uimindu-se mai ales că nu pleacă niciuna fără să zgârie lemnul urdinișului, întruchipând semnul Crucii. „Dacă am face și noi asemenea, ar fi Raiul pe pământ”, spune Părintele, amintindu-și cum albinele mai bătrâne le scot pe cele tinere și fac exerciții de zbor cu ele, cum se ajută una pe alta și, dacă o surată de-a lor e prea încărcată cu polen, cineva îi ia din povară și o îndeamnă, împingând-o de la spate.

Părintele are drag de albine și le urmează voia, mergând în pastorală oriunde doresc ele să meargă, iar albinele îi simt gândul cel bun, îi ascultă glasul, îi recunosc mirosul de departe, dându-i ocol sau așezându-i-se pe umeri cu afecțiune și blândețe, atrase de dulceața sufletului său, de lumina ochilor lui albaștri și senini.

Printre flori și albine, Părintele se simte cel mai fericit. Pentru un om care a făcut 15 ani de temniță grea la Gherla și a trecut de două ori prin moarte clinică, livada cu cireși și tei înfloriți de la Ghighiu e o răsplată imensă. E chiar „Raiul”.

*Articol de Sorin Preda
(Formula AS, Numărul 774, 2007)*

Părintele Pantelimon așa cum l-am cunoscut

L-am cunoscut pe Părintele Pantelimon în anul 1998, atunci slujea și era duhovnic la Sfânta Mănăstirea Ghighiu. Cunoșteam la Ghighiu câteva maici și am fost invitat acolo la Sfânta Liturghie. Era în vara anului 1998, când l-am cunoscut pe Părintele și ce m-a impresionat cel mai mult, chiar de prima oară a fost forța cuvântului rostit de acesta atunci când predica. Nu forța în sensul de decibeli mulți, ci forța duhovnicească!... În special sfaturile Părintelui pe care le primeam la fiecare Sfântă Liturghie erau și sunt fundamentale. El repeta de fiecare dată: „Femeilor, nu vă mai rujați, ca să murdăriți icoanele...Nu vă mai faceți ochii! Lăsați chipul pe care vi l-a dat Dumnezeu...Nu mai faceți avorturi că împingeți țara aceasta și poporul acesta de or să se abată asupra noastră multe răutăți!”. Și parcă îl văd cum gesticula din mână când zicea acestea: „Nu mai veniți la mine că «Părinte au am făcut așa și pe dincolo!». Eu v-am spus să nu faceți! Dacă v-am spus și voi tot faceți, apoi degeaba vă mai spun... Să nu vă mai mirați de ce se întâmplă prin familiile voastre, de vi se îmbolnăvesc copi-

ii... Eu v-am spus și de acum să știți, să nu mai ziceți că nu v-am spus!". Nu era predică să nu repete aceste povețe.

După aceea m-a impresionat la Părintele Pantelimon modul în care ținea³ la viața duhovnicească, viața de monah, păstrarea vieții monahicești într-o mănăstire. Părintele la Ghighiu ținea neapărat ca în afară de miercuri și vineri să se țină și luna post. Obștea de acolo participa și la munci fizice, maicile mergeau la sapă, la fân, la alte ascultări, dar Părintele dorea să păstreze rânduielile monahilor. Era un preot deosebit de vrednic. Vrednicia Părintelui începea la patru dimineața când se trezea. La ora cinci dimineața Părintele era deja în Altar, în biserică, cu mult înainte de a începe Sfânta Liturghie, puteai să-ți potrivești ceasul după el.

Mai știu că în vremea când Părintele Pantelimon era la Sfânta Mănăstire Vladimirești, aceasta devenise la fel ca Sâmbăta (n.ed. Mănăstirea Sâmbăta de Sus) un loc binecuvântat, un centru duhovnicesc. Prin calitatea slujbelor care se făceau acolo și cu vrednicia Maicii Veronica, duminică de duminică se duceau acolo mii de credincioși. Regimul de atunci, cei care se opuneau până la urmă lui Dumnezeu,

³ În această relatare interlocutorul folosește timpul trecut deoarece l-a cunoscut pe Părintele Pantelimon în contextul în care slujea și era duhovnic la Mănăstirea Ghighiu (n.ed.).

au hotărât desființarea Mănăstirii Vladimirești⁴. A fost arestat și Părintele Pantelimon, alături de Părintele Ioan Iovan, care a slujit la Recea. Părintele Pantelimon mi-a povestit cum s-a petrecut arestarea lui. Un plutonier și cu un ajutor au găsit prin gospodăria mănăstirii o cutie și ca să le vină mai ușor să care cutia au făcut rost și de un par. Au legat cutia de un par. Pe Părintele l-au băgat în cutie și când au pus capacul l-au apăsă până i-au pârâit oasele. Părintele mi-a spus că a simțit ceva amestecat, mai întâi durere, apoi nu mai simțea nimic. Și cei doi au pus pe umeri parul cu cutia legată de ea ca să-l ducă pe Părinte la post, adică la o distanță de trei kilometri, până în sat. Mergând ei au ajuns lângă o fântână care există până în ziua de azi. Plutonierul și celălalt au lăsat jos cutia legată de par, ca să se mai odihnească. Și a zic subordonatul: „Șefule e

⁴ Din istoricul Mănăstirii Vladimirești: Micul Rai pe pământ realizat cu trudă de către maicile și surorile de aici avea să fie curând curmat. Regimul comunist, dușman declarat al religiei și credinței de secole a poporului român, neagă contribuția culturală a acesteia. Prima mănăstire desființată a fost Mănăstirea Vladimirești. În noaptea de 29 martie 1955, maica Veronica, comitetul de conducere și părintele slujitor au fost arestați. Considerate dușmani ai poporului, membrele comunității (în număr de 318) au fost ridicate în noaptea de 14 februarie 1956. Au urmat ani grei de închisoare și domiciliu forțat pentru port ilegal de uniformă. Maica stareță a efectuat șase ani de închisoare din cei 15 ani de condamnare la muncă silnică, reduși apoi la 8 ani de închisoare corecțională.

greu tare popa, ăsta! Ce să ne mai chinuim cu el, că e greu tare. Hai să-l aruncăm în fântâna asta! Îl facem pierdut și gata!". Șeful aceleia nu a fost de acord. Mort, viu voia să-l ducă la post. Și a zis plutonierul: „Eu cred că a murit, că nici nu mai mișcă!". După ce au zis așa, au luat din boscheții din jur un mărăcine. Și printre scânduri l-au înțepat. Iar Părintele mi-a zis: Din înțepătura aia, că nu simțeam nici dureri și nici eu nu mai știam ce simțeam, am zvâcnit o dată. Și a zis subordonatul: „Șefule, nu e mort ăsta!". Așa s-a petrecut arestarea Părintelui Pantelimon.

Părintele, după părerea mea, este unul dintre martirii Ortodoxiei. A ținut sus credința acestui popor. Nu a cedat niciunei amenințări. Nu l-a speriat moartea, nu a avut frică. Spunea chiar odată: „În timp ce eram în închisoare m-am simțit cel mai liber. Atunci puteam să mă gândesc la orice și mă rugam oricât, pentru că așteptam în fiecare zi moartea ca pe o mare rezolvare, ca pe o mare bucurie, fiindcă urma să fiu cu Dumnezeu". Părintele este atât de legat de Iisus Hristos și de cele sfinte încât orice amenințare i-a fost adusă la cunoștință: „Uite putem să te împușcăm, putem să te lichidăm", pentru el acestea nu însemnau nimic niciodată.

Iar referitor la Părintele Arsenie Boca, după părerea mea, Părintele Pantelimon deține multe informații care au venit din mărturisirea pe care a făcut-o la Părintele Arsenie în calitate de

fiu duhovnicesc al acestuia, cunoscându-l direct, lucrând împreună, având convorbiri cu el; toate acestea înseamnă până la urmă Revelație divină.

Valoarea unui preot, unui duhovnic se vede și din felul cum slujește. Eu pot să spun că duminică de duminică era biserica de la Ghighiu plină, arhiplină. Și nu veneau numai din Ploiești sau din împrejurimi, ci veneau oameni de departe, unii chiar din zona Făgărașului.

Această legătură extraordinară pe care Părintele a trăit-o și o trăiește vis-a-vis de Domnul Iisus Hristos și de cele sfinte, Părintele Pantelimon a căutat nu numai să o aibă ca viață personală, ci a căutat să o imprime și celorlalți credincioși. Mai ales vorbindu-le și prin modul în care slujea în Sfântul Altar.

*Grigore Bărbulescu
(inginer, 60 de ani)*

I.

MĂRTURIA
PĂRINTELUI
PANTELIMON

Prima întâlnire cu Părintele

L-am cunoscut pe Părintele Arsenie când trebuia să plec în armată, eram foarte tânăr. Și m-am dus cu acest gând să-l întreb ce este bine pentru mine, să fac armata sau nu. Părintele slujea atunci, la Sâmbăta de Sus. Și era puhoi de lume, iar pentru Părintele se făcuse așa o cărare. Eu m-am vârat așa printre acei oameni să ajung cumva mai aproape de Părintele. Eu nu-l știam pe Părintele, el nu mă știa. A trecut printre oameni, s-a oprit în dreptul meu și mi-a zis: „Te duci acasă și să-ți faci armata! Și după armată să vii să stai de vorbă cu mine”. Eu n-am putut să zic și să fac nimic. Pur și simplu am încremenit.

O întâmplare cu regele Mihai

În 1944 a venit la mănăstire la Sâmbăta, regele cu mama sa. Părintele Arsenie lucra în grădină fiind îmbrăcat într-un halat, dintr-un material ca de sac. Nu aveai cum să-l cunoști în hainele acelea. Și regele cu suita au tras la lacurile din incinta mănăstirii, la cele două lacuri de acolo. Și ședeau acolo la masă. Regele Mihai, cum era el așa mai copilăros a spus: „Mamă, uite ce pești

frumoși. Parcă aş mânca un păstrăv! Da ce să le fac la pești, că n-am cu ce să-i prind?! Dați-mi să-i împușc!”. Și el vorbea franțuzește. La care Părintele Arsenie, nefiind departe, i-a vorbit tot în franțuzește, sfătuindu-l: „Nu e bine ce faceți, că este război și se consideră uz de armă!”. Regele a întrebat atunci: „Dar cine mai este și acesta de mă oprește pe mine să fac ce vreau, el nu știe cine sunt?” Părintele i-a spus atunci tot în franțuzește: „Dumneata să pleci din țară. Fiindcă or să te împuște. Îl vor împușca și pe generalul Antonescu. Dacă nu pleci te împușcă!”. Și a auzit și mama regelui acestea.

Arestarea Părintelui la Mănăstirea Brâncoveanu

Au venit patru inși și un procuror să-l aresteze. Și au întrebat unde este Părintele. I-au spus și au ajuns unde locuia Părintele. Până să bată ei la ușă, Părintele a ieșit și i-a întrebat: „Pe cine căutați?”. La care securiștii au zis: „Pe voi trântorilor, hoților, șmecherilor!”. Părintele s-a băgat între ei, i-a călcat pe picioare și privindu-i în ochi, le-a zis: „Suntem mai hoți ca voi, mai șmecheri, mai trântori? Eu știu de ce ați venit!”... Și atunci nu a mai putut vorbi niciunul dintre cei veniți să-l aresteze... Avea niște ochi albaștri, când te privea, te pătrundea... „Știu de ce ați venit, dar

nu vin cu voi!" le-a spus Părintele... „Eu vin mâine, dimineață... Dimineață sunt la voi la Brașov”. Au dat aceia să riposteze, dar Pr. Arsenie le-a spus: „Nu merg cu voi acum, că dacă mergem vă spargeți și mașina, vă spargeți și capetele... Spuneți-le la ai voștri că mâine dimineață la șapte sunt la Brașov.”

Bătaia și reacția brașovenilor

Cum a ajuns în arest a fost bătut zdravăn. Nici n-a intrat bine pe ușă că l-au pus pe unul să-l bată. Părintele a răbdat ce a răbdat și i-a spus celui care l-a bătut: „Mă, cu mâna cu care ai dat în mine, pe aia nu o s-o mai duci la gură!”. Și i s-a înmuiat aceleia mâna pe loc⁵. Lumea a aflat de asta și au ieșit mulți pe străzi. Au ieșit brașovenii în stradă că știau că e acolo arestat și bătut. Și l-au scos securiștii pe Părintele la balcon, după ce l-au schimbat de haine și i-au dat un halat, l-au scos să-l arate la lume, căci voiau să ara-

⁵ Cătălina i-a arătat unui preot, în catedrala din Sibiu, un om cu o mână ce o ținea nemișcată și i-a spus: «Omul acesta l-a bătut pe Părintele Arsenie în închisoare, la Brașov. Mi-a spus-o chiar el. Când l-a lovit foarte tare, Părintele a spus: „De acum, mâna aceasta a ta nu va mai bate pe nimeni”. Și imediat a zbierat acela căci mâna i s-a făcut moale. Și s-a întors către Dumnezeu, el și familia lui». Îl vedeam noi plângând în catedrală, dar nimeni nu știa taina lui. (Pr. Petru Vanvulescu, *Mărturii din Țara Făgărașului despre Părintele Arsenie Boca*, Editura Agaton, Făgăraș, 2004).

te că e viu. După aceea l-au mutat pentru cercetare la Făgăraș.

Chilia Părintelui Arsenie

Părintele Arsenie și-a făcut o chilie în munte, la circa 9 kilometri de Sâmbăta. El și-a pregătit acest locaș că știa ce urma, ce va să vie: prigoana, exilul, problemele cu autoritățile... Era ca un refugiu. Dar Dumnezeu i-a arătat că trebuie să rămână unde e. Acolo se ducea Părintele ca să se „odihnească”, să se reculeagă în unele zile, în special primăvara, vara. Dar chilia nu a terminat-o fiindcă au început deja să-l urmărească... Din 1946 a fost urmărit... Și au urmat peste 40 de ani de exil.

Părintele Arsenie când slujea

E greu de explicat cum era Părintele când slujea la Sfânta Liturghie. Eu l-am văzut la Sâmbăta... Era ca un curent, dar și ca un soare care trecea peste noi toți. Avea această putere, de a „ne cuprinde” pe toți. Pe unde trecea el nu mai simțeai contactul cu cele ale lumii acesteia. Ca Părintele, cât am umblat în lumea asta, nu am întâlnit și nici nu mai sunt. A fost mare și ca duhovnic și ca apostol, iar creația lui a fost in-

spirată de Duhul Sfânt. Părintele ne spunea însă „Nu vă mai uitați așa la mine!”⁶. La Parastasele Părintelui de aia se strânge multă lume, fiindcă Părintele nu a plecat, ci a rămas cu noi.

Cum arăta Părintele în tinerețe

Eu mi-amintesc că avea părul închis la culoare, iar barbă a purtat când slujea, așa cum vedem în poze. Iar cel mai clar lucru pe care mi-l amintesc este că fața lui strălucea. Când mă privea eu simțeam că mă arde, că mă ardea privirea lui.

Contribuția Părintelui la editarea Filocaliei

Numai cine trăiește Filocalia înțelege Filocalia. Părintele Arsenie Boca a adus manuscrisele pentru primele patru volume ale Filocaliei care s-au tipărit la Sibiu, după 1948. A adus manuscrisele de la Muntele Athos, copiate literă cu literă de el. Părintele a dus manuscrisele la Părintele Stăniloae și au făcut un colectiv redacțional pentru editarea Filocaliei, la Sibiu. Au stat o vreme la căminul Facultății de Teologie din Sibiu

⁶Sensul acestei replici este să arate smerenia părintelui Arsenie Boca (n. ed.).

și după ce lucrau cu sârg la textul Filocaliei încheiau seara cu rugăciune și cântece duhovnicești, iar Părintele Stăniloae le tâlcuia textele Sfinților Părinți. În vremea aceea Părintele Arsenie a fost fiu duhovnicesc al Părintelui Stăniloae. Se spovedea la dânsul. Părintele Arsenie a făcut și desenul pentru coperta Filocaliei.

Cum a învățat Părintele Arsenie rugăciunea adevărată

Când era la Muntele Athos, Părintele a fost dus de Maica Domnului pe o creastă de munte unde a stat 40 de zile și 40 de nopți. Toate aceste 40 de zile, el nu a mâncat, a postit și s-a rugat. Acolo a fost sfătuit de Sfântul Serafim de Sarov.

Rugăciunea „Doamne Iisuse”, învățată de la Părintele

Și pe Părintele Teofil Pârâian⁷, Părintele Arsenie l-a învățat rugăciunea inimii. Iar Părintele Teofil spunea că a învățat de la Pr. Arsenie să facă rugăciunea laolaltă cu respirația. Atunci când inspiri să rostești „Doamne, Iisuse Hristoase, Fiul

⁷ Părintele Pantelimon a fost călugărit la Sâmbăta de Sus în 1953, în aceeași zi când a primit tunderea în monahism și Părintele Teofil Părăian.

lui Dumnezeu” și pe expirație „miluiește-mă pe mine păcătosul”. Dar ne mai zicea Pr. Arsenie că atunci când lucrăm să o zicem așa, din gură... Eu așa am fost povățuit, când mergi, când lucrezi, când conduci poți să zici „Doamne Iisuse”. Dar la rugăciunea care implică respirația trebuie să stai, să fii liniștit, să nu afectezi pulsul și bătăile inimii, de preferat este să o spui până te culci, până adormi...Că la unii rugăciunea inimii ajunge un gest reflex, asta e altceva, și asta se întâmplă în special cu pustnicii, cu cei care s-au retras din lume... Ei și-au oprit mintea și au băgat-o în inimă, să asculte mintea glasul inimii... Rugăciunea inimii nu o câștigă oricine... Se poate câștiga și în lume, dar foarte rar... Dar sunt oameni care au ajuns până la măsura de a spune inima rugăciunea în locul lor. Pentru acela care e vrednic, inima se roagă și noaptea când el doarme... Așa cum e un aparat de radio care nu merge decât când îl pui în priză, la fel și inima, dacă o pui în priză cu Hristos, ea de la sine „vorbește, și nu mai tace”. Se zice că cine se duce cu rugăciunea inimii pe limbă și-n suflet, acela trece de vămi⁸ de la acest pământ direct la fericirea veșnică.

⁸ E vorba de vămile cerești, care, potrivit învățăturilor religioase, reprezintă locurile pentru cercetarea sufletelor care străbat văzduhul după moartea unui om; fiecare dintre cele șapte (sau nouă) popasuri (în văzduh) prin care se crede că trebuie să treacă sufletul mortului pentru a ajunge în cer (DEX).

La moartea mamei sale

Când a murit mama Părintelui Arsenie, el era la Canal. Și acolo fiind regim ca de închisoare a cerut liber trei ore să se odihnească. Și i-au dat. Iar Părintele, nici mașină, nici tren, s-a dus și a participat la înmormântare. Și s-a făcut agitație acolo la canal printre gardieni, că de ce nu iese la lucru. Se întrebau: „Unde e Boca?”. S-a făcut o comisie și era caz mare, de închisoare... Și a apărut și Părintele... Și l-au întrebat: „Unde ai fost?”. „Păi acasă, a răspuns Părintele, la îngroparea mamei mele!”. „Cum te-ai dus și cum ai venit?”. „Cu piciorul”, a răspuns Părintele. Iar cei care îl interogau nu au crezut. Au sunat pe primarul localității, au vorbit și cu niște securiști care fuseseră la înmormântare și aceștia au confirmat că îl văzuseră pe Părintele în carne și oase... La sute de kilometri depărtare de Canal... Și au crezut cei care îl interogau că Pr. Arsenie are legătură cu vreo armată secretă. Și s-au înfricoșat crezând că într-o zi o să-i atace... Poate de asta s-au gândit să-l elibereze de la Canal, dar a fost după aceea tot timpul urmărit de Securitate.

La Prislop

La Mănăstirea Prislop, Părintele Arsenie a ajuns la intervenția Mitropolitului Nicolae

Bălan. Mănăstirea era pustie, a fost o vreme la greco-catolici și trebuia pusă din nou pe picioare. Se căuta și o pace între Părintele Serafim, starețul de la Sâmbăta și Părintele Arsenie, care au fost colegi de studii. Cei doi aveau o neînțelegere și Mitropolitul – de asemenea un om tare înțelept care l-a apreciat mult pe Părintele – a găsit de cuviință să facă pace astfel. Mitropolitul i-a fost Părintelui îndrumător, iar la insistența acestuia, Pr. Arsenie a urmat mai multe școli. După o vreme i s-a propus să se întoarcă la Sâmbăta, dar Părintele Arsenie nu s-a mai întors.

Părintele Arsenie – episcop?

A fost și propunere și chiar unii au insistat în vremea Patriarhului Iustinian ca să-l facă episcop. I-am zis și eu o dată, că ar fi bine să se facă episcop. Mi-a răspuns scurt: „Taci din gură! Când va fi să cad, eu vreau să cad de jos. Că de acolo de sus, mă lovesc rău când oi pica!”

Părintele la Schitul Maicilor

Am primit ordin ca toți călugării să ne dezbrăcăm, să plecăm la lume, adică să renunțăm la călugărie. Firește Părintele a refuzat să renunțe la monahism. Era tot timpul pe cap cu

Securitatea. Când a fost scos de la Mănăstirea Prislop, după 1958, atunci cu decretul 410, i s-a propus Părintelui Arsenie o funcție în cadrul Patriarhiei pe care Pr. Arsenie a refuzat-o, alegând să fie un simplu muncitor⁹. I s-a propus funcția tocmai ca să poată fi ținut mai tot timpul sub control, să-l strângă, cum se spune. Dar el nu a vrut. Părintele a trăit astfel o vreme la Schitul Maicilor din București. Aici ca să pot vorbi cu dânsul mă duceam la el îmbrăcat civil. Și mergeam la el în atelier. El îmi dădea o sticlă și o pilă și frecam pila de gâtul sticlei ca să vadă securiștii că lucrăm, că am venit și eu la lucru, nu că vorbim. Așa era singura posibilitate să capăt sfaturi-le și îndrumările sale duhovnicești. Eu când vedeam că nu spoream să tai gâtul sticlei cu pila, îi spuneam mai bine să mă duc să aduc o sârmă ceva, ca să termin mai repede. Iar el mi-a zis să nu mă grăbesc, așa încerca Părintele să mă țină pe loc, fiindcă știa cu duhul, ce mi se va întâmpla. „Nu te grăbi, fiindcă Securitatea te așteaptă la gară”, mi-a spus atunci.

⁹ În biografia Părintelui Arsenie Boca, aceasta este perioada cunoscută sub numele „Schitul Maicilor”, când acesta a lucrat în atelierele de pictură ale Patriarhiei, începând cu 1961.

Mijlocitor între Părintele Arsenie Boca și preoți

Misiunea mea în aceste convorbiri cu Părintele Arsenie era să-i comunic lipsurile preoților și probleme lor. Cum eu intram la el civil și Părintele era tot civil, puteam să ne ocupăm de problemele acestea. Părintele Arsenie și Moș Ilie, care s-a ocupat de Mănăstirea Bucium¹⁰ au

¹⁰ Era un moș, Ilie, care avea vedenii și care nu mânca decât o dată în zi (până la ora 7), pâine și zarzavat fiert, cu sare și oțet. El a avut poruncă de la Domnul să facă o mănăstire la Bucium. Într-o altă vedenie, Domnul Iisus Hristos i-a arătat la Bucium o încăpere la subsol, unde erau moaștele unui sfânt, fără cap, și i-a dat poruncă „să-i facă ceea ce trebuie”. Moș Ilie a înțeles că trebuie să-i facă o raclă din argint, iar din altă vedenie a înțeles că este vorba de Sfântul Ioan Botezătorul. Scenele de pe raclă (în legătură cu Sf. Ioan Botezătorul) au fost făcute de Părintele Arsenie (proiectul, schițele); pe atunci lucra la Atelierele Patriarhiei (de la Schitul Maicilor). Apoi Domnul Hristos i-a spus moșului Ilie că de Sfântul Nicolae trebuie sfințită racla. Moșul m-a trimis să aduc racla și a zis către fetele lui: „Să-mi căutați două rânduri de haine că pe mine mă arestează”. Când am venit cu racla, când m-am dat jos din tren, a zis un om: „Nelule, te așteaptă Securitatea”. Moșul era deja arestat. Când am trecut prin fața Poliției și Securității, ceilalți care erau cu mine au fugit. Am venit cu racla, am trecut prin fața lor și nu mi s-a întâmplat nimic! Și s-a sfințit racla. Pe moșul Ilie l-au dus la un spital de nebuni și un nebun îl păzea. După 5 zile moșul zicea: „Doamne nu mai pot împlini porunca Ta, că ăștia mă omoară”. Și atunci zice Domnul Hristos moșului: „Adu Biblia mică sau Testamentul și citește la Apocalipsă cap. 2,

avut împreună o lucrare, iar eu am fost pentru ei mijlocitor. Securitatea nu trebuia să afle de lucrarea lor împreună și de aceea îl vizitam în civil. Transmiteam mesajele Părintelui Arsenie către Moș Ilie și invers. La vremea aceea erau și „măicuțe” care erau de fapt angajate ale Securității și care raportau tot ce face și vorbește Părintele. Una dintre aceste maici l-a urmărit tot timpul.

Problemele pe care le discutăm cu Părintele

Nu era om mai priceput decât el în ce privește problemele familiei și ale Bisericii. În vremea aceea eu transmiteam către preoți și lume ce zicea Părintele. El examina de oriunde activitatea în Biserică: slujbe, masluri, frământările care erau. Nu era nimeni mai înțelept sau mai priceput decât Pr. Arsenie. Moș Ilie m-a trimis să caut un sculptor pentru racla Sfântului Ioan, căci a primit mesaj din cer să facă o astfel de raclă. Iar eu m-am dus la Părintele Arsenie. I-am dus mă-

versetul 10". Acolo scrie: „Pe unii dintre voi va să-i arunce diavolul în temniță, ca să fiți puși la-ncercare și veți avea 10 zile la necazuri” și nu vi se va întâmpla nici un rău. Și când s-au împlinit 10 zile l-a chemat directorul spitalului de nebuni și a zis „Moșule, dumneata pleci acasă. Aș vrea să am și eu mentalitatea dumitale la vârsta dumitale”. Moșul a murit la 91 de ani. (Ioan Bica, 76 de ani, *Mărturii din Țara Făgărașului despre Părintele Arsenie Boca*, Editura Agaton, Făgăraș, 2004).

surile. Iar Părintele a făcut desenele, schița după care s-a făcut această raclă. Nu îi era greu să lucreze pentru Sfântul Ioan Botezătorul. Părintele s-a născut la Tăierea capului Sf. Ioan și avea mare dragoste și evlavie pentru acest sfânt. Multă lume zicea că Părintele Arsenie este Ioan Botezătorul, după postul și minunile pe care le făcea. Nu în sensul de reîncarnare! Oamenii spuneau că lucrează cu duhul Sfântului Ioan Botezătorul.

Lumea îl căuta oriunde era

Când putea să vorbească cu oamenii, se umplea pădurea, atât era de căutat. Sunt și atâtea fotografii document cu puhoiul de lume. Dar Părintele, cu toată dragostea, nu putea primi sute, mii. Când ieșea afară, atunci când veneau la spovedit, Părintele se uita la ei, se uita în ochii lor și le zicea: „Tu vii, tu, și tu!”. Le știa inima și vrednicia tuturor.

Încercarea cu vorbirea de rău

Altădată, Părintele Arsenie m-a supus la o încercare grea în vremea când picta la Schitul Maicilor. Mi-a zis: „Te duci acasă și mă vorbești de rău. La mine nu mai ai ce căuta, dacă nu mă vorbești de rău!”. Dar a făcut aceasta ca să vadă

cum îmi „merge mintea” și să vadă dacă fac ascultare de duhovnic. Lumea i-ar fi zis Părintelui: „Auzi ce spune Părintele Pantelimon după atâta ajutor, cu crucea¹¹ și cu racla Sfântului Ioan Botezătorul, că așa și pe dincolo...”. Dar Părintele Arsenie nu se temea de o vorbă rea spusă pe seama lui. Avea el metode. Următoarea dată când m-am dus la Părinte, acesta lucra sus pe scheală, picta, și-mi zice: „Ți-am zis să nu mai vii la mine? Nu m-ai vorbit de rău”. Atunci eu am răspuns: „Dacă te vorbeam de rău Părinte, azi nu mă mai vedeai aici. Atâta îmi lipsea să vă vorbesc de rău făgărășenilor că-mi spărgeau capul!”. „Era bine atunci, că scăpai de lumea asta”, mi-a zis Părintele și a început să râdă. A fost singura dată când l-am văzut râzând.

Despre post

Unii au spus despre el că a fost aspru. E doar așa o vorbă...Părintele a fost un înțelept și nu dădea omului mai mult decât putea duce. De exemplu cu posturile. El spunea; „Cine poată să țină post să țină până la 12 ziua. Dar dacă simți oboseala, imediat să mănânci”. Nu ne primea la lucru dacă nu mâncam. Ba avea grijă ca după masă să primim o prăjitură sau un pahar de vin, când eram la lucru. Munceam pe atunci în grădi-

¹¹ Vezi capitolul „Crucea Părintelui Arsenie Boca”.

nile de la Sâmbăta. Era slobod în privința postului. Dacă erai slab, te lăsa să mănânci.

Părintele Arsenie Boca a iubit familia

Părintele Arsenie Boca s-a coborât la om, îndeosebi la familie... Fiindcă familia e mai întâi... Dumnezeu a creat mai întâi familia, învățându-ne totodată că păcatul neascultării proto-părinților noștri este păcat împotriva Duhului Sfânt. Unele mame își învață fiicele „să-și trăiască viața, că sunt tinere”. Unele fete chiar în chilia Părintelui Arsenie spuneau „suntem tinere”... Părintele le spunea tinerelor să-și păstreze viața curată, iar mamele lor le spunea altceva. Părintele Arsenie a ținut mult la aspectul de vrednicie a părinților că el știa păcatele fiecăruia. Să-ți ții viața curată e poruncă sfântă, pe care nu a dat-o omul, ci Dumnezeu...

„Severitatea” Părintelui

Nu dădea nici canoane mari. Unii știu că vorbesc de el așa, că a fost aspru. Dar nu e adevărat. Nu trebuia să-i spui tu ce păcate ai. El te vedea și știa și cât post poți să ții și ce canon poți să duci. La cei care nu erau pregătiți pentru post negru le spunea: „Te duci să mănânci”. Nu forța

omul, nu dădea canoane... îți spunea să nu mai faci, să nu repeți păcatul. Era un duhovnic care trăia duhovnicia. Ca Părinte duhovnicesc ținea cont de puterea omului. Repet, te obliga să nu mai faci, zicea: „Să nu mai vii cu păcatul ăla!”.

Medic de suflete

Părintele a fost un om pregătit, care a învățat Medicina, el a știut să o folosească și ca preot. El a știut să povățuiască familia. Știa care e măsura în toate. El le cunoștea pe toate din practică, nu din cărți. Și a pus mai întâi înțelepciunea. Nu canonul mare îndreaptă turma. El i-a condus pe toți cu înțelepciune. El spunea ca și Sfântul Ioan Gură de Aur: „Nu întinde postul! Cine întinde postul își provoacă boală”... Dar ne învăța: „Nici nu exagera cu mâncarea, nu înfunda stomacul, căci atunci e ca la mașină... Dacă îi bagi mult combustibil face explozie”...

Cel mai bun duhovnic român

Părintelui Arsenie Boca i-am fost ucenic și fiu duhovnicesc și m-a povățuit toată viața. Din 1959, îndeosebi până când a murit am ținut legătura. El știa gândurile oameni și nu trebuia să deschizi gura să-i zici ceva, el știa cu ce gând ai venit și ce te frământă. La prima întâlnire cu Părintele eu

mă dusesem la el „croit” să întreb ce e mai bine pentru mine, dar Părintele mi-a spus ferm: „Te duci și faci armata și după aceea vorbim!”. Când m-am eliberat din armată aș fi vrut să-l găsesc, dar Părintele era deja dus la Canal. Plaga aceasta, care s-a numit comunism a căzut peste noi și Părintele a fost dus la munci grele la canal. Dar nu a fost totul... Practic, Părintele Arsenie Boca a fost exilat timp de 40 de ani. După ce a venit de la Canal m-am întâlnit în mai multe rânduri cu Părintele. Nu trebuia să-i zic ce mă frământă. Întotdeauna Părintele îmi spunea și pentru ce problemă am venit, ce trebuie să fac și ce are să se întâmple. Toate obiectele care s-au făcut la Făgăraș, cu racla Sf. Ioan Botezătorul, și celelalte, el le-a gândit și proiectat, povățuindu-ne drept. Îmi spunea mereu că „Dacă știi și sunt gata să sufăr să continui lucrarea asta¹² (n.ed. proiectarea raclei

¹² Într-un dialog anterior Părintele Pantelimon a explicat că „pe pământul Făgărașului timp de 33 de ani s-au făcut lucrări care să preîntâmpine venirea Domnului nostru Iisus Hristos. În cei 33 de ani ghidul pentru acest lucrări a fost viața Mântuitorului nostru. Iar scopul lucrării era ca noi, poporul roman, Să-I facem întâmpinarea așa cum trebuie, nu așa cum l-au întâmpinat evreii”. Sunt astfel mai multe zidiri și obiecte de cult care fac parte din această lucrare binecuvântată și coordonată de Părintele Arsenie Boca. Între acestea fac parte Racla de la Biserica din Hurez, Crucea sculptată de Părintele Arsenie Boca din chilia părintelui Pantelimon, icoane numeroase, un clopot pe care apar cei 14.000 de prunci uciși de Irod, cruci pentru toți oamenii și pentru vămile cerești, Mănăstirea de la Bucium ș.a. (n.ed.).

și povățuirea credincioșilor se făceau într-ascuns, Părintele Arsenie fiind exilat și tot timpul urmărit de Securitate), dacă nu, să mai aștept”.

La scaunul Spovedaniei

Cât i-am fost fiu duhovnicesc, când m-am mărturisit la dânsul, Părintele căuta mult să ne aducă la sfințenie, să luptăm cu păcatul. Așa ne învăța că prin păcat ne dezbrăcăm de harul pe care ni l-a dat Dumnezeu la Botez. Foarte mult pune bază pe sfințenie: „Lăsați păcatele și să vă întoarceți la Dumnezeu, ca să nu vină peste voi boală sau întristare”, ne spunea Părintele. Mai zicea: „Unde nu e păcat, toate le învingeți, unde e păcat toate merg greu. Când faceți ceva să faceți cu dragoste, că dacă îl iubești pe Dumnezeu, pentru El faci ce faci!”. Când mă spovedeam la dânsul era ceva de nu mai simțeam. Plecam de pe pământul ăsta. Părintele a fost cel mai bun duhovnic al monahismului românesc.

Crucea făcută de Părintele Arsenie Boca¹³

Avea un talent de artist ieșit din comun. M-a pus o dată să întind brațul. S-a uitat și apoi a făcut

¹³ O cruce sculptată de Pr Arsenie Boca prin metoda metaloplastiei, o adevărată operă de artă (n.ed.).

brațele Mântuitorului la fel ca brațul meu. Asta s-a întâmplat când a sculptat crucea pe care o am la mine în chilie. Nu era diferență între mâinile mele și acelea de pe cruce. A reprodus exact ce a văzut, deși s-a uitat la mine doar o clipă. Și dacă vreți să știți Crucea aceasta s-a arătat cincisprezece ani pe cer și așa am cunoscut cum să o facem! Crucea asta e semnul că Dumnezeu a vorbit pământului nostru, poporului nostru. Când n-o să mai fiu eu o las Bisericii, ca să fie mărturia noastră pentru Judecata de Apoi. Această Cruce și cu Racla Sfântului Ioan Botezătorul, fac parte din lucrarea tainică pe care a binecuvântat-o Părintele Arsenie. Cu Racla ne-a spus să nu o facem din argint și am făcut-o din lemn, iar pentru Crucea aceasta sculptată cu mâinile lui s-a ținut post cincisprezece ani, doar cu apă și un pic de zarzavat. Lucrările de care s-a îngrijit Părintele Arsenie ne-au salvat și încă ne salvează de cutremurul care trebuia să vie. Și încă lucrarea nu s-a terminat.

Descuierea lacătelor

Când era închis gardienii găseau în urma lui mereu ușile descuiate. Ei le încuiau și totdeauna la el era descuiat. Și când era la Canal, când a plecat la înmormântare la mama sa, celula era încuiată. Dacă au văzut că nu mai este când au

făcut apelul, s-au dus și au găsit ușa descuiată. Și la el la chilie sau oriunde se afla, ușile erau descuiate...

Grija pentru poporul român

Părintele Arsenie Boca pentru români și pentru poporul nostru s-a întors de la Sfântul Munte. El a simțit că este mai important să aducă la noi scrierile Sfinților Părinți și să dea un model pentru monahismul de la noi. El a fost legat de tot ce se întâmplă cu noi în momentul de față și încă mai este. Eu cred că și cu rugăciunile lui Dumnezeu ne-a păzit până acum de cutremurul cel mare. Ne spunea mereu: „Doar să mă strigați și eu vă ajut!”.

Cum distrug conducătorii poporul

Nici un duhovnic român nu ținea și nu vorbea atât de mult de sfințenie. Părintele în general nu vorbea mult, dar despre sfințenie predica cu viața lui. El începea de la familie, de la copii până la bătrâni, la călugări apoi, și cerea sfințenie pentru toată societatea. Dacă ești între cei mari, între conducătorii țării și ai deviat un pic de la acest drum al sfințeniei, apoi să știi că ai distrus un popor întreg.

Rațiunile după care lucra Părintele

Părintele a lucrat totdeauna după ce i s-a spus de Sus. Ce vorbea și cu cine vorbea, el avea vorbe clare. Vorbea și-n pilde, dar nu le înțelegeau toți. Ne spunea uneori că el zice un cuvânt și până la poarta mănăstirii, lumea inversează cuvântul.

Vorbirea de rău a preoților

Niciodată Părintele nu a spus ceva rău despre alt preot. „Preoții, se nasc să fie preoți”, spunea. Iar pe cei care aveau tendința să judece preoții, le spunea „lăsați-i în pace!”. De aceea la Sâmbăta când Părintele primea oamenii, muștra femeile care au făcut avort. „Nașteți, ca să nașteți preoți buni!” le spunea.

Darul înainte-vederii

Oricâtă cercetare s-ar face despre Părintele Arsenie, niciodată nu ai cum să epuizezi subiectul. Fiecare simte după starea lui. Părintele avea darul acesta. Cunoștea în om ce este cu el. Și ce gândești, și ce faci și ce te așteaptă.

Părintele proorocea

Părintele ne spunea despre veacul ăsta de acum, despre ce veac vine și despre ce va fi la sfârșitul veacurilor.

Perioada Sinaia

Și la Prislop toată activitatea Părintelui era urmărită, era în mănăstire, dar tot putem vorbi de exil. După 1959, după ce s-a întâmplat cu decretul 410, Părintele și-a luat o casă și a locuit în Sinaia până în anii '80. Nu te puteai întâlni cu dânsul, fiindcă era păzit de securiști. Acolo, la Sinaia s-a ocupat cu pictura. Era tot timpul sub controlul Securității și rar l-am mai putut vedea.

Ajutorul Părintelui

Când aveam o problemă numai mă gândeam la Părintele și se rezolva. Așa ne spunea „Numai să vă gândiți la mine și eu vă ajut”. Am avut probleme și când am fost în închisoare, și când am fost în exil și când am sosit la Ghighiu în anii '80. Când eram la închisoare la Galați au venit un general și un procuror ca să facă anchetă. Și procurorul era evreu. A intrat la noi în celulă ca să ne convingă să dezbrăcăm haina mona-

hală „că uite, să facem și noi ce au făcut alții, să nu stăm prin închisori să ne putrezească oasele, țara are nevoie de tineri...”. Și ne atacau și cu alte cuvinte. Ne spuneau „Preoții voștri v-au ținut în întuneric...Noi am fost în toată lumea asta...Și-n China și-n America și peste tot, în toate țările și chiar și oceanele le-am cercetat și nu l-am găsit pe Dumnezeu”. Atunci eu am prins curaj și i-am zis generalului: „Dacă vrei să-L cunoști și să-L știi pe Dumnezeu atunci să te duci să-l pipăi. Du-te la București că avem pe Sfântul Dumitru! (moaștele Sfântului Dumitru Basarabov). Pe Dumnezeu să-l pipăi, că Dumnezeu e în noi!”. Iar procurorul nu s-a putut abține și a zis: „Ăsta trebuie împușcat!”. Atunci am prins și mai mult curaj și am spus procurorului. „Dumneata ești aici nație conlocuitoare iar eu sunt român. Mie nu mi-e frică de moarte, chiar dacă mă împușcă, dar țara asta pe tine te-a ocrotit și nu te-a împușcat”. Și atunci n-au mai zis nimic. Eu am simțit atunci că nu-s de la mine cuvintele astea și că au venit cu ajutorul Părintelui Arsenie Boca.

Altădată, la Mănăstirea Ghighiu s-a dat jos dintr-o mașină cu geamuri fumurii un ofițer și a venit la mine, eu eram la stupi, și m-a luat la întrebări că de ce mă caută oamenii din Făgăraș. Dar am simțit atunci ajutorul Părintelui și nu m-am înfricoșat. Și mi-a zis acela: „Vezi că ești sub controlul nostru! Să ne spui totdeauna cine vine aici și de ce vine”. „Cu cine ai contact?”

m-a întrebat. Iar eu am răspuns: „Cu Cerul!”. Am simțit atunci o căldură așa...și pe Părintele Arsenie cum îmi zice: „Ai scăpat tu, dar or să mă ia pe mine!”. Am simțit ocrotirea lui și de atunci nu m-au mai căutat.

Vorbesc și acum cu Părintele

La mine în chilie îngenunchez la crucea sculptată de Părintele Arsenie și acolo am și poza Părintelui. Mă rog lui când am probleme sau ne-
cazuri. Dar trebuie să știm că de rugat ne rugăm la Dumnezeu, și Maica Domnului este cea care îi spune Părintelui Arsenie ce să ne spună nouă. El apară și de acolo de sus, țara noastră, monahismul nostru și Biserica.

Când îl chemăm pe Părintele în ajutor

El a spus că, „doar mă strigați și eu vă ajut”. Dar după mine și la etatea mea, trecut de 80 de ani, vă spun că nu se cade să tulburăm cerul, noi să avem credință. Că dacă avem credință urmăm tot ce ne-a spus Părintele Arsenie. Dumnezeu, este adevărat, că l-a trimis să ne lumineze, asta a făcut Părintele Arsenie pentru noi...Și cu acestea noi trebuie să știm să ne purtăm.

Părintele nu a murit de moarte naturală. E drept, a fost și bolnav...A suferit cu rinichii... Dar din ce cunosc eu, a fost radiat. De boala de rinichi putea să scape, căci i-a spus și un medic că-l scapă. Dar a spus Părintele Arsenie: „Nu-mi trebuie!” ...Avea crucea deja făcută... Știa că vine sfârșitul călătoriei pământești... Și locul de înmormântare el l-a ales cu mult înainte...

Sfârșitul călătoriei pământești

În 1989, pe 28 noiembrie și-a încheiat călătoria și misiunea aici în lume, spunând: „Acum eu plec! Nu v-am putut ajuta cât aș fi vrut în lumea aceasta, dar vă voi ajuta mai mult când voi trece din lumea asta”. Mormântul Părintelui nu este unul cum vezi la oamenii bogați, e undeva într-o pustie. Acolo pe mormânt florile nu se veștejesc, nici iarna, niciodată. Sunt vii și frumos mirositoare. Păsările cerului îi cântă Părintelui încontinuu, iar rugăciunile făcute acolo nici ele nu se sfârșesc. Acolo sunt tot timpul pelerini din toate colțurile țării. Toți care se duc și se roagă primesc ajutor de la Părintele, așa cum a promis: „Vă voi ajuta mai mult decât v-am ajutat atunci când am fost în viață.”

Din Prislop o să iasă foc

Părintele vorbea foarte puțin și când vorbea o făcea în pilde. Nu toată lumea înțelegea sau poate înțelege expresia de care se tot vorbește, proorocie a Părintelui Arsenie: „din Prislop o să iasă foc”. Focul ăsta trebuie să-l înțelegem prin prisma celor 40-50.000 de oameni care vin la mormânt la Parastasele Părintelui. Acesta este focul care îi mișcă pe oameni spre Dumnezeu, focul duhovnicesc. Focul ăsta îl puteai vedea când te privea Părintele. Era ca și cum ai privi o lampă aprinsă. Odată la un praznic unul dintre monahi care cânta la strună, l-a văzut venind și a strigat: „Părinte, ai foc pe tine!”. Iar Părintele a răspuns: „Da! Parcă am simțit și eu o căldură!”

Părintele nu dorea completări

Și acum lumea aleargă după minunile făcute de Părintele. Ar vrea să vadă omul, așa cum vede apa cum curge la robinet. Și apar multe istorii, multe adăugiri. Dar Părintele nu dorea completări la ce spunea sau făcea. El ce spunea, aia și făcea. Și ducea o viață corectă.

Canonizarea Părintelui Arsenie

Eu atât vreau să spun, că pe Mântuitorul Iisus Hristos l-a canonizat poporul. Când a fost să moară a zis Părintele clar: „Eu știu unde mă duc, că acolo am mai fost și de acolo vă ajut mai mult”. Părintele nu a deviat, ci a spus ce i-a dat Mântuitorul să spună. El spunea omului ce este în viața sa și știa ce va fi cu el și după moarte. Dumnezeu a lucrat cu înțelepciune întotdeauna și a ales un om dintre noi, pe Părintele Arsenie. Un om de jos. Părintele a lucrat de multe ori din spate, după cuvântul Scripturii, ca atunci când le spune Iisus ucenicilor: „Să nu mă dați pe față!”. Din 1944 până în 1989 când a murit Părintele, sunt peste 50 de ani de activitate sfântă a Părintelui Arsenie Boca...Când s-a sfințit raclea la Hurez s-au deschis închisorile comuniste...Când s-a sfințit crucea pe care o am aici în chilie, au căzut zidurile Berlinului...

Părintele era faptă

Părintele nu era doar cuvânt, era faptă. Părintele nu lucra numai cu cuvântul lui Dumnezeu, el făcea cuvântul lui Dumnezeu. Și am mai spus, trăim vremuri când cuvântul se falsifică sau se inversează. Când rușii au vrut

să ne atace, Părintele a pus șapte văduve sărace la rugăciune și a pus să se facă șapte Sfinte Liturghii și șapte Masluri. Că rușii erau pregătiți să ne invadeze, cu hartă, cu tot...Părintele a lucrat cu fapta, nu cu minciuni...

„Mai zi-ne ceva Părinte!”

„Mă v-am spus, mă de atâtea ori v-am spus! După ce m-oi duce o să mă căutați!” spunea Părintele Arsenie. Lumea să caute acum ce a vorbit atunci...Că o să afle și despre cutremure, și despre războaie, toate...Rețineți că Părintele nu a fost trimis pe pământ pentru o zi, ci pentru 60 de ani. Maica Domnului l-a dus în Sfântul Munte și acolo a postit 40 de zile și 40 de nopți, după exemplul Mântuitorului. El a venit să corecteze toate lipsurile din Biserică. Ce a făcut Mântuitorul pentru noi prin Părintele le-a făcut. De aceea multe lucruri nu le înțelegem, sau le înțelegem „după capul nostru”, din cauza păcatelor. Iar Părintele a făcut atâtea de nici nu le poți cuprinde, e izvor nesecat.

A consemnat Cristian Șerban

II.

**INTERVIURI ȘI
ALTE MĂRTURII**

Sfântul Ardealului, evocat de unul dintre ultimii săi ucenici: Părintele Pantelimon de la Mănăstirea Ghighiu

La Mănăstirea Ghighiu, în buza Ploieștiului, își trăiește bătrânețile unul dintre ultimii ucenici ai Părintelui Arsenie Boca, cel numit cu atâta dragoste și evlavie, „Sfântul Ardealului”.

Cu mult înaintea să-ți dea binețe și să-ți vorbească, Părintele Pantelimon te întâmpină cu un zâmbet cât o latifundie de lumină, plutind spre tine printre stupii de albine pe care îi păstorește în clipele dintre rugăciuni. Chipul său ascuțit prin post aspru, pe care flutură o barba albă și rară, iradiază un soi de inocență copilărească, în vreme ce ochii par că trădează o taină care îl bucură permanent. Taina și bucuria credinței trăite deplin. La 83 de ani, viața sfinției sale e un șir de încercări pe care le-a transformat în trepte spre mântuire. Așa l-a învățat duhovnicul său dintâi, Părintele Arsenie Boca, a cărui amintire o poartă nestinsă în suflet și despre care vorbește greu. Smerit, bătrânul călugăr de la Ghighiu se teme să nu fie acuzat de trufie, făcându-și, Doamne fereste, reclamă, pe renumele celui mai mare duhovnic al Transilvaniei.

În anii '50, Părintele Pantelimon a fost călugăr la mănăstirea Brâncoveanu, de la Sâmbăta de Sus, din Făgăraș. Pe urmă, a suferit pentru credință în temnițele comuniste mai mulți ani. I s-a interzis să reintre în mănăstire și abia în 1980 s-a adăpostit la Ghighiu, unde a fost preot și unde slujește și azi. Interviuul pe care îl publicăm a fost realizat în toamna anului 2007.

„Un cuvânt ca de foc”

– *Cum l-ați cunoscut pe Părintele Arsenie Boca?*

– Aveam vreo 18 ani când am mers să-l văd pe Părintele despre care se dusesse vestea, la Mănăstirea Sâmbăta de Sus, din Făgăraș. El era în mijlocul unei mișcări de reînviere duhovnicească grozavă. Duminică de duminică se adunau puhoai de oameni din toți munții din jur, la Sâmbăta, să-l vadă și să-l asculte pe Părintele Arsenie. Avea un cuvânt ca de foc și o putere foarte mare asupra oamenilor. Eram curios ce fel de om al lui Dumnezeu este acesta, de vorbește atâtă lume despre el. Și am stat în mulțime cumin-te, până s-a terminat predica. Atunci, Părintele a venit printre oameni, îi privea scurt și le spunea ce trebuințe au și ce să facă. La un moment dat, îl văd că se uită spre mine și-mi spune: „Copile, să te duci să faci armata și apoi să mă cauți. Numai

atunci vom vorbi despre călugărie". Am rămas înțepenit. Eu nu venisem cu gândul să mă călugăresc, ci doar să-l văd, dar după ce l-am văzut, mi-a trecut prin minte fulgerător că aş vrea să-i fiu alături în mănăstire.

– *Și ce-ați făcut?*

– Am tăcut, mirat că mi-a cunoscut gândul, și la o vreme am plecat. N-am mai dat pe la mănăstire un an, doi, până m-am dus în armată și acolo m-a cutremurat pentru prima dată puterea lui Dumnezeu și mi s-a întărit convingerea că trebuie să mă călugăresc.

– *În ce fel vi s-a arătat puterea lui Dumnezeu? Ce s-a întâmplat?*

– Eram pe un câmp, adunați în front, câteva plutoane de soldați. Și un ofițer ne vorbea despre noile timpuri care se deschid și că noi, ăștia de la țară, care avem gărgăuni în cap și credem în Dumnezeu, ar trebui să punem mâna pe carte, să ne luminăm și să devenim de ajutor țării. Ne spunea că Dumnezeu nu există și că numai pregătirea profesională și râvna ne pot salva. Altcineva nu-i să ne ajute. Și deodată s-a scuturat cerul și a început să plouă cu găleata și să trăsnească. Trăsnetele erau tot mai aproape de noi. Al treilea fulger a lovit niște brazi chiar în spatele nostru și a izbucnit vâlvătaie mare. Atunci, toți am scăpat armele din mâini, am căzut în ge-

nunchi și ne-am făcut cruce. Chiar și ofițerul cel îndrăcit. Pe urmă, s-a potolit ploaia și ne-am reluat pozițiile. Eu am zâmbit, iar ofițerul m-a văzut. „Ce râzi, mă? Și de ce ți-ai făcut cruce?”. I-am răspuns: „Eu mi-am făcut cruce ca să mă apere Domnul. Dar dumneavoastră de ce v-ați închinat, dacă nu credeți în Dumnezeu?”. A tăcut supărat.

– *După ce v-ați satisfăcut stagiul militar, v-ați dus la Sâmbăta?*

– Da. De data asta, eram hotărât să mă călugăresc. Și Părintele Arsenie m-a întâmpinat ca și cum eram cunoștințe vechi. Trecuseră câțiva ani... Am început să muncesc pentru mănăstire, să asist la slujbe și să fac totul pentru a fi tuns în monahism.

„Când te privea, te paraliza”

– *Cum vi-l amintiți pe Părintele Arsenie din acea vreme?*

– Nu era voinic, ci subțire și înalt. Dar deși era destul de fragil, părea extrem de puternic. Avea o atitudine foarte dârză, mândră, și se impunea unde apărea, fără nici un efort. Puterea lui era mai ales în ochi. Când te privea, te paraliza. Avea o autoritate care venea din interior prin privire, ca o forță în fața căreia nu-ți rămâ-

ne decât să te supui. Nu era nevoie să faci vreun gest, căci îți spunea din ochi ce să faci. Te făcea să plângi sau să te bucuri, după cum îți era sufletul, ușor sau greu de păcate.

– *Dar de unde îi venea această putere? Era foarte tânăr, avea în jur de 30 de ani pe-atunci. Când a avut timp să crească duhovnicește atât de mult?*

– De la Dumnezeu, de unde altundeva? Avea o putere de rugăciune mare, iar Dumnezeu le dă mult acelor care știu să se roage. Lui i-a dat darul acesta de a pătrunde în sufletul fiecăruia și de a-i cunoaște păcatul. Și văzând lumea că Părintele îi știe beteșugurile și îi dă și leacurile, fără să apuce să se mărturisească, a crezut în el că e omul lui Dumnezeu și l-a ascultat.

– *Magnetismul pe care îl exercita asupra maselor era harul divin...*

– Pai, da... La răstimpuri, Dumnezeu trimite popoarelor oameni care să le arate calea, oameni pe care îi întărește în duh și cărora le dă multe daruri. Un astfel de om a fost Părintele Arsenie. Eu am credința că Părintele Arsenie a avut această forță duhovnicească deosebită, prin care a făcut și minuni, pentru că ne apropiem de Marea Judecată, de a doua venire a lui Hristos. Cu cât e mai aproape Parusia, cu atât ne trimite Dumnezeu oameni mai puternici, ca să salveze ce se poate salva, căci El nu vrea să ne piardă.

„Nu pot să vă mântuiesc, ci doar să vă trezesc”

– *Cum se purta Părintele Arsenie cu cei mai tineri?*

– L-am cunoscut destul de bine și pot să vă spun că nu am văzut un om cu o putere mai mare asupra oamenilor și a lucrurilor. Supunea totul, nu prin voință, ci prin credință și prin exemplul personal. El lucra cot la cot cu noi și căuta să ne învețe pe cei începători cum să ne comportăm, cum să muncim, cum să ne rugăm, să facem cinste mănăstirii și să ne îmbunătățim duhovnicește.

– *Avea și momente când glumea sau când era afectuos?*

– Pe cât de aspru era la o primă privire, pe atât de bun era după ce-l cunoșteai. La început ți se părea biciul lui Dumnezeu. Aspru la purtare, aspru cu sine, aspru cu păcatul. Dar dacă îi urma sfatul și te pocăiai, atunci îl vedeai cât e de bun. Pe noi, călugării mai tineri, îi plăcea să ne învețe diverse lucruri, de la literatură și pictură până la munca la grajd. De multe ori glumea și râdea cu noi și era foarte blând. Se înăsprea doar în fața păcatului. Lucra cu noi și nu cerea nimănui să facă mai mult decât putea. Că mănăstirea era atunci o ruină. Peste 200 de ani a fost ruină. Și am lucrat mult s-o refacem. Nu te chema la

muncă, ci se apuca primul de treabă și toți îl urmam. Erau mulți studenți. Uneori, se bătea cu zăpadă cu noi. Spunea că e bine să ne comportăm cum ne e vârsta, că avem timp să devenim serioși și să uităm de joc.

– *Vă amintiți vreun sfat pe care-l dădea mai des?*

– Părintele a văzut că lumea îl iubea și se temea că unii pot cădea în idolatrie. Și le spunea tuturor: „Voi veniți după cuvânt de folos și apoi așteptați să vă mântuiesc, dar eu nu pot asta. Eu pot doar să vă trezesc din păcatele în care trăiți. Pentru că viața asta e scurtă, iar cealaltă e veșnică și n-aș vrea să plângeți la ziua Judecății”. De aceea, Părintele nu prea primea să i se sărute mâna. Totuși, unora le permitea. Și l-am întrebat de ce pe unii din oamenii care vin la el îi lasă să-i sărute mâna. Mi-a zis: „Aceștia mă văd pentru ultima oară”. Erau din cei care se opuneau comunismului și care apoi au murit în munți și în închisori.

– *L-ați văzut vreodată nervos pe Părintele Arsenie?*

– Nu. Avea o seninătate de mare rugător. Dar când se supăra, se încrunta puțin, fără să i se întunece chipul. Iar dacă erai vinovat, te privea de simțeai că nu-i poți ascunde nimic.

– *Era vorba numai de autoritate sau și de dragoste?*

– Dragostea la el o simțeau dacă-l cunoșteai, cum am spus. Era ca acei țărani care-și sărută fiii doar în somn. Când greșeau, nu te certa, nu ridica glasul, dar te privea într-un anume fel. Cum și atunci când meritaai lăudat, nu îți căuta în coarne, ci te privea și știa că meriți să fii lăudat.

– *L-ați văzut vreodată plângând?*

– Da. Plângea când se ruga. L-am surprins odată la chilie, cu lacrimi pe obraji. Pe urmă și în altar l-am văzut lăcrimând, când slujea. Plângea pentru păcatele oamenilor. Îi era necaz că oamenii nu vor să se îndrepte și se duc astfel de la Fața lui Dumnezeu.

– *Părintele e considerat un sfânt, mai ales de către ardeleni. De ce există în Ardeal un cult pentru Părintele Arsenie?*

– Pentru faptele lui bune. El era exact după cuvântul lui Dumnezeu. A scos poporul din întuneric. L-a învățat cum să trăiască după cuvântul Domnului. Poporul a simțit dragostea lui. Pentru că a fost sămânță bună, sămânța semănată de Părintele rodește și astăzi.

– *Cum vorbea Părintele: direct sau în pilde?*

– Păcatele le spunea pe față, de cele mai multe ori public, dar tainele le spunea în pilde. Avea obiceiul de a spune verde în față păcatele unora, pentru a-i învăța și pe alții. După Liturghie,

se adunau mulți în curtea mănăstirii, Părintele trecea și se oprea la fiecare. O femeie i-a spus: „Părinte, nu-mi merge bine deloc”. Iar el: „Știu, dar știi și tu de ce, amintește-ți de cei pe care i-ai ucis” – căci femeia făcuse avort. Altă dată, un băiat și o fată au venit la el și i-au cerut binecuvântare să se căsătorească, iar Părintele le-a spus să nu se cunune, fiindcă sunt frați și mult vor pătimi dacă fac păcatul acesta. Ei nu l-au crezut și s-au cununat, au făcut trei copii, unul surdo-mut și doi îndrăciți.

– *V-ați spovedit la sfinția sa. Cum era ca duhovnic: dur sau îngăduitor?*

– Era mult răbdător. Nu spovedea pe oricine și nu dădea canoane. Căci știa că poți să faci formal canonul și să fii tot cu gândul la păcat. Și că, dacă nu-ți dă canon, dar tu te căiești cu adevărat, vei fi mai râvnitor la rugăciune și te vei înfrâna mai bine de la păcat.

– *Nu erau și oameni care se îndoiau de Părintele?*

– Ei, ba da. Mereu sunt și din aceștia. Odată, un țăran i-a înjurat pe cei care se duceau la Părintele Arsenie și pe loc i s-a strâmbat gura. N-a mai putut s-o deschidă, nici să bea apă. L-au dus oamenii la mănăstire și Părintele s-a apropiat de căruța în care se găsea amărâtul și l-a întrebat: „Ce ți-a făcut, bade, Arsenie? Ia deschide gura și grăiește!”. Și pe loc omul a putut des-

chide gura să vorbească, s-a aruncat în genunchi și a început să plângă și să se căiască pentru ce spusese.

– *Cât ați stat lângă Părintele Arsenie?*

– Destul de puțin, cam un an, că apoi l-au arestat. Mai târziu ne-au arestat și pe noi, pe mine și pe încă cinci călugări, că nu voiam să plecăm din mănăstire și eram considerați „agitatori mistici”.

– *Știți cum a fost arestat Părintele Arsenie?*

– Au venit într-o zi securiștii și un procuror. Dar Părintele știa dinainte că vor veni să-l ridice, că ăsta era darul său. Și când au ajuns acolo, i-a întâmpinat Părintele Arsenie: „Măi, știu de ce ați venit, dar duceți-vă acasă, că dacă vede lumea că mă luați, o să vă alunge cu pietre. Vin singur mâine dimineată la voi”. Ăștia n-au mai zis nimic, au plecat cu privirile în pământ.

– *Le era frică de el?*

– Poate că nu. Dar se temeau de revolta oamenilor, că era mai la începutul terorii, prin '48, când încă nu se știa cum reacționează lumea și se auzea deja despre partizanii din munți. Iar Părintele era în legătură cu partizanii, pe care îi ajuta și-i spovedea. Poate și de partizani s-au temut securiștii.

– *V-ați revăzut mai târziu cu Părintele Arsenie?*

– Da, mereu, până la sfârșit. După ce a ieșit din închisoare, Părintele a fost luat sub protecție de Patriarhul Justinian... Picta la Schitul Maicilor și acolo l-am revăzut pentru prima oară după închisoare. Și, vorbind odată cu sfinția sa, mi-a spus pe nepusă masă: „Să te duci acasă, la Făgăraș, și să mă vorbești de rău. Dacă nu mă vorbești de rău, la mine nu mai ai ce căuta!”. Eu l-am întrebat ce să spun. Și el: „Lasă, că te taie pe tine capul”. Adică, voia să spună că de rău știm să vorbim toți. N-am zis nimic, dar n-am făcut așa.

– *Și ce-a spus data următoare când v-ați văzut?*

– Picta, și când am deschis ușa mi-a zis: „Ți-am spus să nu mai vii la mine dacă nu mă vorbești de rău”. La care i-am răspuns: „Păi, dacă te vorbeam de rău, Părinte, nu mă mai vedeai”. „De ce?”. „Îmi spărgeau capul oamenii”. Și a râs.

– *De ce v-a pus la încercarea asta?*

– Cred că din două motive: să vadă ce simte poporul, dacă îl apară, dacă îi spune că e vorbit de rău... Și apoi, să vadă dacă mai judec corect după închisoare.

– *Ați trăit vreo faptă minunată ca urmare a puterii duhovnicești a Părintelui?*

– Sunt mai multe, dar nu le pot povesti, pentru că lumea nu le-ar înțelege. Mi-a zis o dată: „Veniți la mine, vă dau sfat, dar voi așteptați și minuni. Să știți că mai mult o să vă ajut după ce voi pleca la Domnul, decât acum”. Și a avut dreptate. Eu i-am simțit mereu ajutorul după ce am murit. Și am trăit o minune, acum trei ani. M-am dus la Parastasul care i se face Părintelui anual la mănăstirea Prislop. Nu mai fusesem, și am zis să merg să slujesc până nu mor. A fost foarte frumos. Pe la ora patru după masa, am plecat îndărăt spre București, cu cineva cu o mașină. Numai eu și șoferul. Dar tot drumul am simțit că în mașină mai era cineva lângă noi, pe bancheta din spate. Și, vă spun adevărat, mașina n-a venit pe pământ până aici, la Bărcănești.

– *Cum adică?*

– Plutea... Am ajuns în trei ore, deși la dus am mers opt ore. Pe drum am întâlnit stopuri, accidente, dar nu ne-am oprit, pe toate le-am depășit, parcă prin aer. Mă uitam la omul care conducea și mă întrebam de ce trece pe roșu, doarme? El nu spunea nimic, nu spuneam nici eu. Parcă ne temeam să vorbim. Când am ajuns aproape de mănăstire, aici, mașina a început să se audă cum merge pe pământ. Și a zis șoferul: „Mașina noastră merge pe pământ”. L-am întrebat: „Ce-ai simțit, omule?”. Și el: „Am simțit pe

cineva în spate și altceva nimic. Eu n-am condus până aici, știu că mașina a mers singură”. Și-am auzit atunci o voce în spate: „Până aici am venit cu voi”. Când m-am întors, nu era nimeni.

– *Ați mai povestit întâmplarea aceasta cuiva?*

– Nu, că oamenii de azi nu mai cred.

– *Ce învățătură mai de preț v-a rămas de la Părintele Arsenie?*

– Să fim pregătiți de moarte, prin felul în care trăim, ca să dăm bun răspuns la judecata de apoi. Și prin curajul mărturisirii, să spunem adevărul cu orice risc. L-am ascultat, drept pentru care am fost închis.

– *Erați pregătit de moarte?*

– Da. Și acum sunt.

*A consemnat Claudiu Târziu
(Formula As, nr. 203, anul 2008)*

Arsenie Boca: o taină nedescifrată a Ortodoxiei românești

*Interviu cu preotul Lucian Răzvan
Petcu, paroh al Bisericii Drăgănescu,
pictată în întregime de cel supranumit
„Sfântul Ardealului”*

Pe urmele Părintelui Arsenie Boca, afli un om care a cunoscut sfințenia călăuzind mii de oameni spre bucuria pe care ți-o dau credința și privilegiul de a fi în marea familie a lui Hristos. Despre Părintele Arsenie Boca s-a spus că este unul dintre cei mai mari sfinți români, mulți au vrut să-i scoată în evidență darul înainte-vederii și al proorociei, alții așteaptă canonizarea sfântului de la Prislop; peste toate astea rămâne însă dragostea specială pe care acest Părinte a purtat-o fiilor și fiicelor sale duhovnicești. Mostra uneori, mai dădea câte un canon, era uneori exigent, dar niciodată nu s-a dat în lături în a pansa rănille duhovnicești ale celor care îi cereau ajutorul. O carte deschisă despre acest minunat Părinte este Biserica Drăgănescu, situată nu departe de capitala României și cunoscută ca fiind

„Capela Sixtină a Ortodoxiei românești”. Am vizitat în mai multe rânduri acest sfânt locaș și am avut bucuria de a realiza un scurt interviu cu preotul paroh Lucian Răzvan Petcu, un Părinte care l-a cunoscut personal pe Arsenie Boca și căruia i-a fost proorocit de către Sfântul de la Prislop că va sluji aici. Misiunea de a sluji la „Drăgănescu” nu este tocmai ușoară în condițiile în care biserica este vizitată chiar și de turiști din străinătate. Părintele paroh nu-și face un titlu de glorie din a vorbi despre Părintele Arsenie Boca și nici nu pomenește des de minunile care s-au întâmplat aici, în vremea în care Sfântul a lucrat la pictura bisericii. Părintele Arsenie a lucrat la această pictură vreme de 15 ani. Pe lângă scene consacrate în pictura bisericească, Părintele Arsenie a introdus aici și compoziții într-un tot original, cu un vădit rol catehetic. Practic, vorbim de o predică vie în culori.

– *Părinte Lucian Răzvan Petcu, este adevărat, sfântul locaș de la Drăgănescu are acest avantaj uriaș legat de această pictură care face parte din tezaurul Ortodoxiei românești. Trebuie însă să recunoaștem că biserica nu arată exact așa cum ar trebui!*

– Biserica trece printr-o a doua fază de consolidare. Exteriorul trebuie refăcut, dar ne preocupă și interiorul, fiindcă peste pictura originală a Părintelui Arsenie Boca s-a depus un strat de fum. Am luat măsura să nu mai aprindem lu-

mânări aici decât foarte rar, în Sâmbăta morților. Însă trebuie să recunosc, pictura nu mai are strălucirea originală, oricât am îngrijit noi de ea.

– *Ce materiale a folosit Părintele Arsenie la această pictură?*

– Nu știu să vă spun exact. Părintele avea o tehnică specială. Să reținem că vorbim de tempera, nu de frescă, iar tempera nu rezistă foarte mult. Avem de gând ca atunci când vom restaura și pictura să nu stricăm nimic și să chemăm profesioniști în domeniu. Pe ici, pe colo avem crăpături care vor face obiectul unor lucrări de restaurare.

– *De ce este considerată unicat Biserica de la Drăgănescu?*

– Pentru că nu există nicăieri în lume o astfel de biserică. Pictura îi dă o notă de originalitate neîntrecută. Este unicat fiindcă și Părintele Arsenie este unicat. Și prahovenii au o legătură cu Părintele Arsenie Boca prin aceea că a fost chemat aici să picteze de către părintele Savian Bunescu, un preot care avea cumnată pe Maica Zamfira care s-a nevoit la o mănăstire din Sinaia. Cât a pictat, Părintele a stat în casa parohială de peste drum. A locuit aici aproape 20 de ani și e de reținut că la Drăgănescu venea mult popor, sute, poate mii de oameni care-l căutau pentru un sfat. Părintele avea un dar de la Dumnezeu

mai rar întâlnit. Spunea până și păcatele bunicii-
lor celor cu care vorbea. Niște lucruri pe care nu
le știam despre bunicii mei le-am aflat chiar din
gura sa. Avea un har pătrunzător, o putere dum-
nezeiască de a cunoaște omul într-o fracțiune de
secundă. În același timp era un om smerit, deși
a fost aproape de Dumnezeu și de om, urmând
modelul lui Iisus Hristos. Părintele Arsenie Boca
este și va rămâne o mare taină încă nedescifrată
a Ortodoxiei românești.

*A consemnat Cristian Șerban
(revista Conștiința, Ploiești, nr. 42,
februarie 2009)*

20 de ani de la moartea Părintelui Arsenie Boca

Lacrimi și sfinți la Mănăstirea Prislop

Există o zi aparte de sfârșit de noiembrie, când Țara Hațegului se trezește mai devreme ca de obicei, în tânguirea unor clopote ce cheamă parcă toată suflarea Ardealului la Parastasul Părintelui Arsenie Boca. Există o zi anume în an, când toate drumurile Hațegului se aștern grăbite spre Prislop, umplându-se de o mare nesfârșită de oameni și flori. Pe 28 noiembrie, la Prislop, florile sunt biletul de intrare în mănăstire și semnul de recunoaștere între pelerini. Pe 28 noiembrie, irișii imperiali, daliile galbene și crăciunițele împrejmuiesc mormântul Părintelui, ca un acoperământ de lacrimi multicolore – acoperământ delicat și plin de scânteieri tomnatice, așa cum era odată chipul transfigurat în rugăciune al celui numit încă din timpul vieții „sfânt” și „duhovnic al Ardealului” – Părintele Arsenie Boca.

O apăsare pe umăr

Încă înainte de a ajunge la Prislop și de a pătrunde pe porțile deschise solemn, ca o Psaltire,

am simțit deodată o apăsare așternută blând pe umărul meu; am simțit ceea ce mulți pelerini dau mărturie că simt: prezența și ocrotirea nevăzută, abia perceptibilă, a Părintelui – ajutorul și rugăciunea sa. Nu știu cum am răzbit prin mulțimea adunată în jurul soborului de preoți, pentru a asculta slujba de pomenire și cuvântul Prea Sfințitului Daniil – vechi și încercat ucenic testamentar al Părintelui. Nu știu cum am străbătut drumul până la cimitirul din deal și cine mi-a condus pașii.

Știu doar că la mormântul Părintelui m-am cutremurat, ochii mi s-au umezit de lacrimi și o sfiiciune lină și curată m-a stăpânit un timp, sub privirile deloc mirate ale pelerinilor care vegheaseră crucea ieromonahului Arsenie toată noaptea, de-a dreptul sub cerul liber.

La sfârșit de noiembrie, de ziua Părintelui, la Prislop se petrec lucruri ciudate și minunate în același timp. Câteodată, pe scoarța unor copaci apare semnul crucii; câteodată, o lumină alb aurie te însoțește până la peștera Sfântului Ioan de la Prislop, iar bradul din fața bisericii se umple, uneori, de părelnice globuri strălucitor transparente, spre uimirea și cutremurul credincioșilor adunați la slujbă. De ziua Părintelui, cu precizia unui ceasornic stelar, se mai petrec două lucruri, pe care cei mai vechi pelerini le trăiesc aievea, de fiecare dată: pe 28 noiembrie, vremea se îndulcește negreșit (fie că e deja zăpadă sau ploaie în-

desită dușmănos cu moină), iar drumul până la mănăstire se arată atât de ușor și fără poticnire, încât toți credincioșii dau mărturie că, de fapt, nu au călătorit pe osteneala picioarelor lor, ci într-un zbor neobișnuit, în chiar căușul palmelor sfințite și ocrotitoare ale Părintelui.

Puhoaie de oameni pe dealuri

Multe lucruri uimitoare se împlinesc la mormântul Părintelui, dar puține pot fi povestite așa cum s-au petrecut.

Ca să te convingi cu adevărat de sfințenia și puterea Cuviosului Arsenie, trebuie să vezi cu ochii tăi procesiunea Prislopului și măreția zilei de 28 noiembrie, șirul de mașini și autocare înghesuite unele în altele, cale de 12 kilometri, râurile de oameni care se preling neconținut pe dealuri și pojghițe alunecoase de iarbă, scurtând, astfel, cu ore multe, drumul dinspre Densuș, Călan sau Simeria. Îți trebuie fabulosul talent cinematografic al lui Tarkovski ca să surprinzi geografia simfonică a locului, îngemânarea îndepărtată a munților Făgăraș cu orizontul, foșnetul pădurii din apropiere și chemarea clopotului de Liturghie, năvala mareică a pelerinilor, povara florală din brațele lor, râvna unui tânăr sprijinit în cârje, care încearcă să urce singur Golgota dealului de la mormânt sau sfâșierea plină de

speranță din privirea unei mame, ce își poartă în brațe copilășul operat recent pe creier.

Nu știu cum și în ce fel anume, dar ceva se întâmplă de ziua Părintelui. Cerurile se deschid, miresmele câmpului se întetesc și întreaga fire tresaltă, stârnind un val tihnit de bunătate și de împăcare telurică, în timp ce pelerini veniți din toate colțurile țării opresc cumiți la coada șirului de 12 kilometri, coboară din mașini și autobuze, mai privesc o dată poza Părintelui, așezată mândru pe parbriz, se grupează ordonat pe regiuni și județe, se recunosc, își surâd și, în lungul drum spre mănăstire, se salută între ei, de parcă s-ar cunoaște de-o viață. Toată România se adună, în noiembrie, la Prislop. Cea mai curată parte a României. La Prislop, de ziua Părintelui, nu vezi nimic urât din toate câte îți imaginezi că se pot întâmpla într-o procesiune religioasă, la fel de mare și de impozantă ca sărbătoarea Maicii Domnului de la Nicula sau a Cuvioasei Parascheva de la Iași. La Prislop, până și negustoreala mărunță, firească marilor adunări de oameni, poartă ceva din cumițenia, discreția și gustul pictural al Părintelui, oferind pelerinilor cărți frumoase și borcănele de miere, icoane pe sticlă și trăistuțe țărănești, ceaiuri și plante de leac. Fără puzderia inestetă de cerșetori și alți dezmoșteniți ai soartei, fără stridente și larmă de iarmaroc, procesiunea de la Prislop îți dă impresia unei imense tinde bătrânești, la care se adu-

nă aniversar și plin de dragoste toți cei ai casei – rude, prieteni, vecini și cunoscuți veniți de departe. Ceva îi unește, îi face de nedespărțit pe pelerini – felul cuviincios și curat în care sunt îmbrăcați; felul în care pășesc, discută și se poartă până ajung la crucea mormântului. Totul le conferă un aer apropiat și nestrident. Un aer comun, de familie. Sunt fiii și fiicele duhovnicești ale Părintelui Arsenie.

În genunchi, pe coasta abruptă

E greu de spus ce anume caută și așteaptă pelerinii de la Cuviosul Arsenie Boca. Oricum, nu curiozitatea îi îndeamnă să facă atâta amar de drum și să urce, aproape în genunchi, coasta abruptă din spatele bisericii. La Prislop, oamenii vin să mulțumească pentru toate câte li s-au împlinit, dau slavă și mărturie sau se roagă, se tânguie și, într-un târziu, pleacă, lăsându-și solemn toate grijile lor în poala Părintelui.

Mereu acoperit cu flori ce nu se ofilesc niciodată, nici măcar iarna, mormântul e stropit în permanență de lacrimile credincioșilor, care se trezesc plângând fără motiv, de îndată ce se ating de crucea simplă din lemn a Cuviosului. „E darul Părintelui. Darul pocăinței”, spun cei care l-au cunoscut îndeaproape sau l-au întâlnit în duh, așa cum i s-a întâmplat, de curând, pelerinului

Ioan Iosif, un om între două vârste, firav și blând ca un copil, căruia Cuviosul Arsenie i-a schimbat cursul vieții, turnându-i în suflet „dulceața florilor de salcâm” și, în minte, îndemnul poruncitor de a cinsti iradierea spirituală a Prislopului.

Da, Părintele e viu și lucrător. La Prislop, oamenii nu vin să se închine la o amintire, la un abur, la o urmă de oase. Ordonăți într-un „șir al tăcerii”, de-o parte și de alta a cimitirului monahal, unii se roagă sau citesc un acatist, iar alții stau mai retrași și retrăiesc ziua înmormântării Părintelui, când a apărut o cruce de stele pe cer, deși era miezul zilei; când, în aceeași zi, o față credincioasă și grav bolnavă, de scleroză în plăci, s-a ridicat din scaunul ei cu roțile și a plecat pe picioare acasă sau când un copil atins de leucemie, care acum revine mereu la Prislop, cerând să fie dus să-l mai vadă o dată pe „tata Boca”, s-a vindecat numai atingându-se de raclă.

În 20 de ani, nu s-au schimbat prea multe. Mai trăiesc cei care l-au cunoscut și i-au simțit palma așternută a binecuvântare pe cap. Mai trăiesc și cei care au văzut pe fața Părintelui o lacrimă ce nu s-a șters niciodată, nici măcar pe ultima fotografie făcută înainte de a se închide coșciugul. Trăiește bătrânul Părinte Nicodim, pe care cuviosul l-a pus să bată patru pocimpi (țăruși) în dealul mănăstirii, spunând clar și poruncitor: „Pe mine aici mă veți îngropa”. Trăiește și azi domnul Vâlcea, care a migălit crucea de tei a Părintelui,

după ce acesta i-a poruncit să scrie pe ea anul morții: „1989... Nici un ceas mai mult”. Mai trăiește chiar și Nelu Bica, lucrătorul care a zidit cu cărămidă mormântul și care în ziua îngropăcunii a văzut cum a venit o cruce albă, în dreptul clopotniței. „Și când a venit crucea, a venit alături și un nor mare și negru. Am văzut eu asta. Și s-a dus norul să prăvălească crucea albă, dar nu a prăvălit-o, căci a venit un alt nor cu altă viteză și s-a nimicit norul negru și crucea albă s-a dus către miazăzi. În ăst timp, din chilia Părintelui a apărut semnul unei cruci în formă de X, cum e crucea Sfântului Andrei, de un argint auriu, ce strălucea ca soarele, dar dacă el mi-a șoptit în cuget să nu o arăt, nu am arătat-o la nimeni. Eu însă am văzut-o și asta nu pot s-o uit niciodată”.

**„Dacă cineva n-ar avea picioare și
ar împlini întocmai ce spune Părintele,
omului aceuia i-ar crește picioarele
la loc!”**

Lumea vorbește cumva șoptit și cu sfială, de parcă Părintele ar fi undeva, lângă ei – nevăzut și totuși aievea. Discută în gând cu el. Îi cer sfatul și ajutorul. Încotro să o ia? Ce trebuie să facă? Pun întrebarea în gând și așteaptă cuminte răspunsul. Oamenii cred în puterile lui uriașe. Nu sunt povești sau năluciri. Mulți făgărășeni bătrâni

știu și au văzut cu ochii lor multe. Când, în 1959, a venit milițianul să-l aresteze, Părintele a spus: „Lasă-mă să-mi termin rugăciunea și apoi sunt al vostru”. După o oră de așteptare în fața chiliei, milițianul a deschis ușa, a intrat și găsit încăperea goală. Alergând speriat la sediul Miliției ca să raporteze situația, îl va găsi pe Părintele așezat liniștit pe trepte și pregătit pentru tot calvarul anchetei, de parcă ar fi spus: „Îndrăznește. Acum sunt al vostru”. Arestat și dus la Canal, Părintele va afla în vis că i-a murit mama. O zi întreagă a lipsit din lagăr, încât gardienii au vrut să-l dea pe lista evadaților. Apoi, spre seară, a reapărut. Nimeni nu va afla unde a stat el atâtea ore. Doar bătrânii din Vața de Sus știau. Ei l-au văzut cu ochii lor, la căpătâiul mamei sale, la cimitir, în carne și oase, cu rugăciuni pe buze și praf de lacrimi pe pleoape.

Făgărășenii și toți care l-au cunoscut nu cred că Părintele a murit vreodată. Continuă să-i spună durerea din suflet, să-l mângâie în gând și să-l alinte în fel și chip: „Sfântulețul nost”, „Pruncuțul lui Dumnezeu”, „Părințelul neamului românesc”. Cu toții simt că despre Părintele Arsenie nu se poate vorbi decât la timpul prezent. El este în orice piatră, în orice ușă sau icoană din biserică, în orice pom sau floare din Prislop. Totul e sculptat, pictat, gândit de el. De ce a îndrăgit atât de mult Prislopul, chiar locul surghiunirii sale? În multe, Părintele rămâne o enigmă. Înainte-văzător, știa

totul despre oameni, despre lume. Odată, prin 1968, s-a închis în altar și nu a mai ieșit șapte zile de acolo. Nu a spus nimic, dar, în urmă, a lăsat lespede de podele udă de lacrimile lui. „Sunt lacrimi pentru țară”, a zis el, repetând apoi rugăciunea însoțită de lacrimi în 1989, cu puțin timp înainte de a muri, de parcă ar fi văzut căderea comunismului și jertfa tinerilor din decembrie.

Pentru Părintele, nimic din ale lumii nu putea rămâne tănuit. Știa tot, așa cum își știa și sfârșitul. Maica Pavelida, stareța Prislopului, e convinsă de acest lucru și dă mărturie, amintindu-și cum cu trei ani înainte de a se muta la Domnul, Părintele i-a zis: „Mai sunt trei calendare. Întreabă-mă ce ai de întrebat acum”. Maica nu a înțeles și, în emoția momentului, i s-a adresat cu o naivitate ce astăzi o face să zâmbescă: „Unde vreți să plecați, Părinte? Acum ne mai ajută lumea pentru prezența dumneavoastră. Dar dacă plecați, cine ne va mai ajuta să terminăm chiliile și anexele gospodărești?”. Părintele Arsenie nici nu a certat-o pe măicuța, nici nu i-a explicat tâlcul rostirii. I-a spus doar atât: „Eu mă avânt spre multe acu... Ai să vezi că de acolo de unde sunt, vă voi ajuta mai mult. Nimic nu o să lipsească maicilor. Curând se vor umple dealurile de lume”.

N-ai cum să-l cuprinzi pe Părintele doar din vorbe și amintiri. „Părintele era unic și fără egal”, continuă maica Pavelida. „Nici un alt mare duhovnic al nostru nu a întregit atâtea daruri, câte

avea cuviosul nostru, Arsenie. Era foarte talentat și hăruit în toate – în teologie și în artă, în fizica cuantică și în medicină. Îmi amintesc că la Râmnicu Vâlcea era un medic endocrinolog de excepție, dr. Romulus Popescu. Era credincios (pe biroul lui se afla mereu Pravila de la Govora și viața sfântului din ziua respectivă), iar ca medic, părea de neîntrecut. Cunoștea bolnavul după mers, după căutătura ochilor. Se uita la el și spunea ceea ce se și întâmpla negreșit: «În doi ani, omul acesta vine la mine». Îndrăgindu-l și respectându-l în mod deosebit, ne-am gândit să punem la cale o întâlnire a medicului cu Părintele – lucru care s-a și petrecut. L-am adus pe Romulus Popescu la Prislop, am bătut la ușa chilie și, Părintele, stând cu spatele la ușă, a zis fără să privească spre noi: «Hai doctore. De când te aștept!». Nimeni nu știe ce au discutat unul cu altul. O zi și o noapte au stat zăvorâți în chilie. Când a ieșit de la Părintele, doctorul era ca de pe altă lume, transfigurat și plin de lumină. Întrebându-l ce s-a întâmplat, Romulus Popescu a spus doar atât: «Nu știu când a trecut noaptea». Insistând, el a mai adăugat, ca un rezumat și o concluzie: «Ce să vă spun, maicilor? Dacă cineva n-ar avea picioare și ar împlini întocmai ce spune Părintele, omului aceuia i-ar crește picioarele la loc!»”.

Înconjurat de brazi argintii și invadat de toate florile pământului, cimitirul se transformă de

28 noiembrie într-o a doua biserică a Prislopului. Puse într-o ordine perfectă, ca niște candelă aliniate la picioarele Mântuitorului, crucile și numele măicuțelor de pe ele răsună ca o litanie, ca un poem tăcut: Miriami, Paisia, Heruvima. Alături, îngropat în cale precum sfinții, străjuiește lemnul crucii pe care stă scris simplu și cuprinzător: „Arsenie ieromonah”. Poate că pe moment nu-ți dai seama. Mai durează ceva până să înțelegi că liniștea locului e chiar liniștea Părintelui, bucuria și tihna lui. Alungat din mănăstire, despuiat de straiele preoțești, hulit și spionat la fiecare pas, vreme de patru decenii, Părintele și-a împlinit dorul cel mai adânc. S-a întors pentru ultima oară acasă, în raiul de la Prislop, lăsând testamentar și profetic, în desăvârșita lui smerenie, ca nimeni să nu se atingă de osemintele lui, „până la a doua venire a lui Hristos”. Bătrânul monah Nicodim de la Prislop consideră cuvintele Părintelui drept poruncă de a nu fi canonizat, dar poate că se înșală. E suficient să vezi procesiunea pelerinilor la parastasul celor 20 de ani de la Prislop, ca să-ți dai seama că această canonizare oficială a Părintelui nu mai are nici o importanță, câtă vreme așa cum spunea Prea Sfințitul Daniil: „La Prislop și în tot locul, simți că mâinile lui stau mereu asupra noastră, cuvintele lui asupra cuvintelor noastre, lucrarea lui asupra lucrării noastre”.

*Articol de Sorin Preda
(Formula AS, nr. 898, 2009)*

Între 30 și 40.000 de oameni au venit să se întâlnească cu Părintele Arsenie, o mare de martori ai sfinției lui. Oameni din toată țara, de la Constanța, Suceava, Botoșani, Piatra Neamț, Mehedinți, Vrancea, București, Brașov – s-au adunat, parcă chemați de puterea nevăzută a dragostei și harului Părintelui! Cât i-a iubit Părintele pe oameni, iată, aceștia nu pot uita! Vin să-i ceară sfatul, să-și spună necazul, să-și plângă durerile, să se vindece, să se roage la mormânt, să se curățească, atingându-se de crucea Părintelui. În sufletul mulțimii, Părintele Arsenie este de mult canonizat. Cu cât a fugit Părintele de lauda și slava lumii, cu atât îl cinstește acum Dumnezeu. Cei pe care i-a iubit și pentru care s-a rugat îl înconjură acum ca niște copii ai săi.

(Pr. Ciprian Negreanu)

Sîn Zianul Arsenie

*De la Vața-n Sibii, din Prislop la
Sinaia, munții îi știu pe de
rost vîlvătaia, și-n Sîmbăta lui de
de-a pururea Sus lumina mai
are atîtea de spus!*

Sîn Zianul Arsenie e mai viu decît
noi și în veacul de-acum, și în
veacul de-apoi; e viață de taină
și clară-vedere, iar neamul prin
el după Cruce se cere.

Sîn Zianul Arsenie e darul tîrziu
a tot ce-a rămas din Valahii mai viu,
și-oricît pasul vremii de tare ne-ar
bate, nu-i nimeni să-l poată goni din cetate.

Sîn Zianul Arsenie e temeiul prin
care iubirea se-ntoarce-napoi la
izvoare, și nu-și mai e sieși
făptura măsură, ci Duhul ce-n ea zămislește
și-ndură.

Sîn Zianul Arsenie e mai multul ce
știe că nu-i plinătate de nu e pustie,
iar tîlc de rîvnim, să-l cătăm se cuvine
în gura de rai a uitării de sine.

Sîn Zianul Arsenie e visul frumos
pe care-l visează pe lume Hristos,
și-n umbra lui moartea, din cruntă
ce este, se face, cu iadul cu tot,
de poveste...

*De la Vața-n Sibii, din Prislop la
Sinaia, munții îi știu pe de
rost vîlvătaia, și-n Sîmbăta lui de de-a pururea Sus
lumina mai are atîtea de spus!*

Răzvan Codrescu

Rugăciunea Părintelui Arsenie Boca

Doamne Iisuse Hristoase,
ajută-mi ca astăzi toată ziua
să am grijă să mă leapăd
de mine însumi,
că cine știe din ce nimicuri
mare vrajbă am să fac,
și astfel, ținând la mine,
Te pierd pe Tine.

Doamne Iisuse Hristoase
ajută-mi ca rugăciunea
Prea Sfânt Numelui Tău
să-mi lucreze în minte
mai repede decât fulgerul pe cer,
ca nici umbra gândurilor rele
să nu mă întunece,
că iată mint în tot ceasul.

**Doamne, Cela ce vii în taină
între oameni, ai milă de noi:
Că umblăm împiedicându-ne
prin întunec,
patimile ne-au pus tină
pe ochiul minții,**

uitarea s-a întărit în noi ca un zid, împietrind
inimile noastre
și toate împreună au făcut temnița
în care Te ținem:
Bolnav, Flămând și fără haină.
Și așa risipim în deșertăciuni
zilele noastre,
umiliți și dosădiți până la pământ.

**Doamne, Cela ce vii în taină
între oameni, ai milă de noi:**
Pune foc temniței în care Te ținem,
aprinde dragostea Ta
în inimile noastre,
arde spinii patimilor
și fă lumină sufletelor noastre.

**Doamne, Cela ce vii în taină
între oameni, ai milă de noi:**
Vino și Te sălășluiește întru noi, împreună cu
Tatăl și cu Duhul,
precum ai zis
că Duhul Tău Cel Sfânt
Se roagă pentru noi
cu suspine negăite, când graiul
și mintea noastră
rămân pe jos neputincioase.

**Doamne, Cela ce vii în taină
între oameni, ai milă de noi:**
Că nu ne dăm seama

ce nedesăvârșiți suntem,
cât ești de aproape
de sufletele noastre
și cât Te depărtăm
prin micimile noastre.

Ci luminează lumina Ta peste noi
ca să vedem lumea prin ochii Tăi,
să trăim în veac prin viața Ta,
Lumina și Bucuria noastră,

Slavă Ție! Amin.

Cuprins

Notă asupra acestei ediții revizuite	5
CUVÂNT ÎNAINTE	7
Scurtă biografie a Părintelui Arsenie Boca	11
Părintele Pantelimon – preotul albinelor de la Ghighiu. Ucenic al marelui duhovnic Arsenie Boca.	15
Sfântul din Făgăraș	17
„Dacă nu pleacă din inimă, nu intră în suflet nici un cuvânt”	19
Raiul albinelor	21
Părintele Pantelimon așa cum l-am cunoscut	24
I. MĂRTURIA PĂRINTELUI PANTELIMON	29
Prima întâlnire cu Părintele	30
O întâmplare cu regele Mihai	30
Arestarea Părintelui la Mănăstirea Brâncoveanu	31
Bătaia și reacția brașovenilor	32
Chilia Părintelui Arsenie	33
Părintele Arsenie când slujea	33
Cum arăta Părintele în tinerețe	34
Contribuția Părintelui la editarea Filocaliei	34

Cum a învățat Părintele Arsenie rugăciunea adevărată	35
Rugăciunea „Doamne Iisuse”, învățată de la Părintele	35
La moartea mamei sale	37
La Prislop	37
Părintele Arsenie – episcop?	38
Părintele la Schitul Maicilor	38
Mijlocitor între Părintele Arsenie Boca și preoți	40
Problemele pe care le discutăm cu Părintele	41
Lumea îl căuta oriunde era	42
Încercarea cu vorbirea de rău	42
Despre post	43
Părintele Arsenie Boca a iubit familia	44
„Severitatea” Părintelui	44
Medic de suflete	45
Cel mai bun duhovnic român	45
La scaunul Spovedaniei	47
Crucea făcută de Părintele Arsenie Boca ...	47
Descuierea lacătelor	48
Grija pentru poporul român	49
Cum distrug conducătorii poporul	49
Rățiunile după care lucra Părintele	50
Vorbirea de rău a preoților	50
Darul înainte-vederii	50
Părintele proorocea	51
Perioada Sinaia	51
Ajutorul Părintelui	51

Vorbesc și acum cu Părintele	53
Când îl chemăm pe Părintele în ajutor.....	53
Boala Părintelui.....	54
Sfârșitul călătoriei pământești	54
Din Prislop o să iasă foc.....	55
Părintele nu dorea completări	55
Canonizarea Părintelui Arsenie.....	56
Părintele era faptă.....	56
„Mai zi-ne ceva Părinte!”	57
II. INTERVIURI ȘI ALTE MĂRTURII	58
Sfântul Ardealului, evocat de unul dintre ultimii săi ucenici: Părintele Pantelimon de la Mănăstirea Ghighiu	59
Arsenie Boca: o taină nedescifrată a Ortodoxiei românești	72
20 de ani de la moartea Părintelui Arsenie Boca	76
Sîn Zianul Arsenie.....	88
Rugăciunea Părintelui Arsenie Boca.....	90

COPERTA 1:

Părintele Arsenie Boca, portret de Victoria ARGINT

COPERTA 4:

Părintele Pantelimon Munteanu în chilia sa de la
Mănăstirea Turnu (Prahova)

Mormântul Părintelui Arsenie Boca de la Prislop

Înălțarea Domnului, pictură de Părintele Arsenie
Boca (Biserica Dragănescu)

Izvorul Părintelui Arsenie Boca (Mănăstirea Sâmbăta
de Sus)

PENTRU COMENZI:

www.edituracristimpuri.ro

(comenzi on line)

Telefon 0344.146754,

e-mail: scristim@gmail.com

PRINT
multicolor

SERVICII TIPOGRAFICE COMPLETE

Str. Bucium nr. 34 Iași

tel.: 0232/211225

fax: 0232/211252

office@printmulticolor.ro

www.printmulticolor.ro

